

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Адыгэ Республикэм и Президент и Указ

Адыгэ Республикэм ищытхуццэхэр
афэгъэшъошэгъэнхэм ехьылагъ

Гъэсэныгъэм ихъэныгъэкIэ гъэхъагъэу илэхэм ыкIи илъэсыбэрэ Iоф зеришлагъэм апае щытхуццэу «Адыгэ Республикэм народнэ гъэсэныгъэмкIэ изаслуженнэ IофышI» зыфиIорэр Хъабэху Нурьет Ибрахимэ ыпхъум — кIэлэгъэджэ IофшIэным иветеран фэгъэшъошэгъэнэу.

Мэкъу-мэщым ихъэныгъэ илахъ зэрэхышIыхъагъэм ыкIи гуетыныгъэ фыриIэу Iоф зеришIэрэм апае щытхуццэу «Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкIэ изаслуженнэ IофышI» зыфиIорэр Кобл Алей Хьисэ ыкIом — Кошхъэблэ районымкIэ мэкъумэщ (фермер) хъызмэтшIапIэм ипащэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Президенту
ТХАКЛУЩЫНЭ Аслъанк. Мыекъяупэ,
Юныгъом и 8, 2010-рэ илъэс
N 98

Хэдзынхэм языфэгъэхъазырын тегушыIагъэх

Урысые политическэ партией «Единая Россия» зыфиIорэм и Адыгэ шъолъыр къутамэ и Политсовет тыгуасэ, Юныгъом и 14-м, игъэкIотыгъэ зэхэсыгъо илагъ. Ащ хэлэжъагъэх АР-м и Президенту, партией и Аишгъэрэ Совет хэтэу Тхаклушынэ Аслъан, Къыблэ Федеральнэ шъолъырым Iоф щышIэгъэнымкIэ партией и Гунчэ гъэцкIэкIо комитет иотдел ипащэу Владимир Серяковыр.

КъэкIошт 2011-рэ илъэсым, гъэтхэпэм и 13-м, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдзынхэу щылэштхэм языфэгъэхъазырын, ащ хэлэжъэштхэм якандидатурэхэр партией хэтхэм пэшIорыгъэшъэу къызэрэхъахыштхэр ары повесткэм щэгъэнэфэгъэгъэ пстэури зыфэгъэхъыгъагъэр. «Единэ Россием» ия XI-рэ Зэфэсэу блэкIыгъэ илъэсым ишэкIогъу мазэ шыIагъэм партией и Устав зэхъокIыныгъэу щыфашIыгъагъэхэм аршIокI зымыIэ Iофтхъабзэу къыдыхалыгъэгъагъ.

Кандидатхэм яхэдзынхэр зэрэзэхъэштхэм ыкIи ащ Iоф дзышIэгъэшт рабочэ купыр зэрагъэнэфэгъэшт фэгъэхъыгъэу къэгущыIагъ политсоветым и Секретарэу Iэщэ Мухъамэд. Къэралыгъо Советым — Хасэм исессиэхэу гъатхэм шыIагъэхэм аужыритIум хэдзынхэу къэблагъэхэрэм афэгъэхъыгъэ

законом зэхъокIыныгъэхэр зэращыфашIыгъагъэхэр ащ джыри зэ агу къыгъэкIыжыгъ, ахэм кIэкIэу къатегушыIагъ. Нэужым политсоветым и Секретарэ игуадзэу, гъэцкIэкIо комитетым ипащэу Александр Лузиным кандидатурэхэм якъэгъэлъэгъон партией зэрэзэхъэштхэм и Регламент ипроект нэлуасэ фишIыгъэх. Ар мы зэхэсыгъом щамыштэнэу, апэу политсоветым хэтхэм нэлуасэ зыфашIынышъ, яеплъыкIэхэр къыдалыгъэтхэзэ, къыкIэлъыкIошт зэхэсыгъом къыщыфагъэзэжыныгъэу рахъухъагъ.

Джаш фэдэу пэшIорыгъэшъ хэдзынхэм язэхъэн дэлэжъэшт рабочэ купыр зэрэзэхъэштхэм зэхэсыгъом хэлэжъэхэр рэгушыIагъэх, ахэм район ыкIи къалэ пэпчэ ащыфэгъэгъэгъэштхэр, уахътэу зыщызэхъэштхэр, чыплэу зыдэщыIэгъэштхэр агъэнэфагъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

Республикэр къэбзэным пае

Адыгэ Республикэм и министрэхэм я Кабинет игъэкIотыгъэ зэхэсыгъоу тыгуасэ илагъэм тхъамэтагъор щызэрэхъагъ АР-м и Президенту Тхаклушынэ Аслъан. Iофыгъо шъхъаIэу зытегушыIагъэхэр республикэм и муниципальнэ образованиехэм я санитарнэ-экологическэ зытет ары.

Республикэм ипащэ зэхэсыгъом пэублэ псалтэ къыщышIыгъ, амыгъэнэфэгъэ чыплэхэм хэкIыр муниципальнэ образованиехэм, зэкI пIомы хъунэу, зэращыратэкъурэр, ащ лъапсэу иIэр гъэунэфыгъэн ыкIи шапхъэхэр зыгъэхъэрэм пшъэдэкIыжэ ягъэхъыгъэн зэрэфаер къылуагъ.

Мы Iофыгъом фэгъэхъыгъэу доклад шъхъаIэ къышIыгъ АР-м чIыопс ресурсхэмкIэ ыкIи тыкъэзыгъэхъэрэ дунаир къэухъумэгъэнымкIэ и Гъэло-рышIапIэ ипащэу Сергей Колесниковым. ГъэцкIэкIо хэбзэ органхэм фитыныгъэ къарамыгъэу псэуплэхэм хэкIыр зэращыратэкъурэр, санитарнэ шапхъэхэр зэраухъохэрэр ащ къылуагъ, муниципальнэ образованиехэм ыкIи къоджэ псэуплэхэм пшъэдэкIыжъэу ахыерэр нахъ гъэлъэшыгъэн фаеу ылытагъ.

ХэкIым иугъоин ыкIи идэщын епхыгъэ гумэкIыгъохэр дэгъэзыжыгъэныгъэм пае шапхъэхэм адиштэрэ хэкIитэкъупIэ чыплэхэр (полигонхэр) ыкIи бытовой хэкIыр къыщыдагъэкIыжыгъэ зыщашIышт завод республикэм щыгъэпсыгъэнхэ зэрэфаер Тхаклушынэ Аслъан къылуагъ.

Экономикэм ылъэныкIэ нахъ шIуагъэ къытынэу щытмэ, зэпэблагъэу щыс муниципальнэ образованиехэм хэкIыр зыщыратэкъун альэкIышт зы

чыплэ агъэпсыным егупшысэхъу предложение зэхэсыгъом къыщыхыгъ.

АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, мыщ фэдэ полигонхэр зытырашIыхъащт чыгу Iахъхэр джыри зымыгъэнэфэгъэ муниципальнэ образованиехэр тиIэх, ащи екIолэкIэ тэрэз къыфэгъотыгъэн фае. Джаш фэдэу шэмбэт шIыхъафхэр зэхэщэгъэнхэ, ахэм цыфхэр ахэгъэлэжъэгъэнхэ ыкIи къоджэ псэуплэхэм яфэIо-фашIэхэр зэшIуахынхэ амал ялэным пае бюджетым къафитIупшырэ ахышэр зэрагъэзекIорэм лыплъэгъэн зэрэфаем республикэм и Правительствэ ипащэ къэзэрэгъоигъэхэм анаIэ тыраригъэдзагъ.

Муниципальнэ образованиехэм япащэхэм гумэкIыгъом идэгъэзыжыгъэн екIолэкIэу къыфагъотыхэрэм зэрамыгъэзэрэр Президентым джыри зэ къариIуагъ, япшъэрылъ шъхъаIэхэр шапхъэхэм адиштэу агъэцкIэнхэу ыкIи нэбгырэ пэпчэ зэфэхысыжы тэрэхэр ышIынхэу къафигъэпытагъ.

— Амалэу щыIэмкIэ непэ муниципальнэ образованиехэм зэкIэми IэпыIэгъу тафэхъу, — къылуагъ Тхаклушынэ Аслъан. — Ау шъори шъуипшъэрылъхэр жъугъэцкIэнхэу,

цыфхэм ящыIэкIэ-псэукIэ нахышIу шъушIынэу, социальнэ Iофыгъохэм язэшIохын шъудэлэжъэнэу тыкышIушъэгугъы. Тызэгъусэу хэкIыплэу щылэхэм тэусэшт.

Муниципальнэ образованиехэм япащэхэу нэужым гушыIэ зыштагъэхэр мы лъэныкIомкIэ непэ ашIэрэм, анахъэу анаIэ зытырагъэтырэм къащыуцугъэх, Президентым къыгъэнэфэгъэ Iофыгъохэр зэшIуахынхэм зэрэфэхъазырхэр къалуагъ.

Медицинем иIофхэм язытет, илъэсыкIэ еджэгъум еджапIэхэр зэрэфэхъазырхэм, ныбжыкIэ политикэм, 2010-рэ илъэсым телытэгъэ республикэ программэу «Къатыбэу зэтет унэхэр капиталнэу гъэцкIэжыгъэнхэр» зыфиIорэм, нэмыкI Iофыгъохэми зэхэсыгъом хэлэжъагъэхэр атегушыIагъэх, унэшъо гъэнэфагъэхэри ашIыгъэх.

Тхаклушынэ Аслъан мыщ дэжым анахъэу ыналэ зытыридагъэр кIэлэцIыкIу Iыгыплэхэм ыкIи гурыт еджапIэхэм ачIэсхэм шхыныгъо стырхэр аIэкIэгъэхъэгъэнхэр, ахэм яфэIо-фашIэхэр шапхъэхэм адиштэу зэшIохыгъэнхэр арых. Ащ пае АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ пшъэрылъ гъэнэфагъэхэр фишIыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

КъыкIэлъыкIорэ номерыр Юныгъом и 17-м къыдэкIышт.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Къэлэ пассажир транспортымкIэ (таксир хэмытэу) социальнэ билетым мазэм ахьщэу тефэщтым ехьыллагъ

Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп заулэмэ социальнэ IэпыIэгъу ятыгъэным пае Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешIы:**

1. Къэлэ пассажир транспортымкIэ (таксир хэмытэу) социальнэ билетым мазэм ахьщэу тефэщтыр 2010-рэ ильэсым чъэпыогъум и 1-м къыщегъэжьагъэу мыщ фэдызынэу гъэнэфэгъэнэу:

1) сомИ 145-рэ — къэлэ электрическэ транспортым рызеклонхэмкIэ;

2) сомИ 145-рэ — къэлэ пассажир автомобиль транспортым (таксир хэмытэу) рызеклонхэмкIэ.

2. Адыгэ Республикэм псэолъэшIынымкIэ, транспортымкIэ, унэ-коммунальнэ ыкIи гъогу хьызметымкIэ и Министрствэ:

1) цыфхэр зезыщэрэ транспорт организациехэм адишIырэ зэзэгъыныгъэхэм ищыкIэгъэ зэхьокIыныгъэхэр афишIынхэу;

2) Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ

хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ игъусэу ащ фэдэ социальнэ билет ратыным ифитыныгъэ зилэ цыфхэм яхьылIэгъэ къэбарэу чыплэ органхэм къатыхэрэр ыуплэкIухэзэ ышIынэу.

3. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 154-р зытетэу «Къэлэ пассажир транспортымкIэ (таксир хэмытэу) социальнэ билетым мазэм ахьщэу тефэщтым ехьыллагъ» зыфиIоу 2008-рэ ильэсым шышъхьэлум и 28-м аштагъэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхугъоягъэхэр, 2008, N 8) ия 2-рэ пункт кIуачIэ имыIэжьэу лъытэгъэнэу.

4. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
Ионыгъом и 8, 2010-рэ ильэс
N 167

ОЛИМПИАДЭ ДЖЭГУНХЭМ ЯПЭГЪОКИ

Адыгеир нахьышIоу арагъэшIэщт

Дунэе ралли-марафонэу «Шелковый путь — серия Дакар» зыфиIорэр Олимпиадэ джэгунхэр 2014-рэ ильэсым Шъачэ зэрэщыкIошIтхэм фэгъэхьыгъ. Санкт-Петербург къыцаублагъэу «Дэнэ гъогум» рыкIохэрэр Адыгэ Республикэм Ионыгъом и 17-м къэсынхэу тIагъэ.

Ленинград хэкум къыщегъагъэхэу «Дэнэ гъогум» рыкIохэрэм шъолъыр макIэп къызэранэкIыштыр. Калуга, Тула, Липецк, Борисоглебск, Волгоград, нэмыкI къалэхэми ащылэщтых. Ионыгъом и 15-м Волгоград, Астрахань ащыкIошIт Иофтхьабзэхэм ахэлэжьэщтых.

Ионыгъом и 16-м Астрахань, Элиста зэхыхэр ащылэагъэкIотэщт. Ионыгъом и 17-м Элиста, Буденновскэ, Минеральные Воды, Ермэлхьаблэ, Хадыженскэ Иофтхьабзэм хэлажьэх.

Ионыгъом и 17-м «Дэнэ гъогум» рыкIохэрэр Мыекъуапэ къынэсыштых. Ионыгъом и 18-м Мыекъуапэ икIынхэщ, ТIуапсэ, Шъачэ кIоштых.

Олимпиадэ джэгунхэр пропагандэ шIыгъэнхэр ары зэхэщакIохэр зыпылхэр. Урысыем спортымкIэ, ту-

ризмэмкIэ ыкIи ныбжьыкIэ политикэмкIэ и Министерствэ Иофым кIэщакIо фэхъугъ. Адыгэ Республикэм щызэхашэрэ зэхыхэм культурэмкIэ, спортымкIэ типашэрэ дэлажьэх, режиссер Иофхэр Къулэ Амэрбый егъэцакIэх.

«Дэнэ гъогум» ишIуагъэкIэ Адыгэ Республикэр дунэе спортым нахьышIоу щашIэщт. Тыхъаусыхэу,

зыгорэхэр тыубыхэу тышысыным нахьы, «Дэнэ гъогум» чанэу тыхэжъугъэлажь. Олимпиадэр шIумрэ дэхагъэмрэ афэлажьэ. Олимпиадэр мамырзехэу цытыгъ, щыт, тапэки джары пшъэрылэ шъхьалэу илэщтыр.

САХИДЭКЪО Нурбий.

Сурэтым итхэр: «Дэнэ гъогум» хэлажьэрэмэ ащышхэр.

МВД-м къэеты

Ионыгъом и 6-м къыщегъэжьагъэу и 12-м нэс Адыгэ Республикэм псэумкIи бзэджэшIэгъи 162-рэ щызэрахьагъэу МВД-м ыгъэунэфыгъ. Ащ щыщэу гъогогъу 42-м тыгъуагъэх, 5 ахъункIагъэх, хьор-шэрыгъэ зэрэхэзэ цыфхэм ягъэ арагъэкIыгъэу гъогогъуи 4 агъэунэфыгъ, ащ фэдиз наркотикхэм, экономикэм япхыгъэу зэрэхьагъэр, автомашины 3 Iуафыгъ...

Джащ фэдэу республикэм игъогухэм хьугъэ-шIэгъэ 11 атэхухьагъ, ахэм нэбгыри 4 ахэкIодагъ, 12-мэ шъобжхэр атешагъэхэ хьугъэ, водител нэбгырэ 98-рэ ешъуагъэу рулым кIэрысэу къаубытыгъ.

Бирам мэфэкIхэри Адыгеим икъэлэ шъхьалэ и Мафи республикэм джырэблагъэ щыхагъэунэфыкIыгъэх. Ахэм япэгъокIэу терроризмэм пэшIуекIоу, Иофтхьабзэ зэфэшъхьафхэр правзухъумэкIо органхэм республикэм щызэшIуахыгъэх. ЗэхэщакIохэм пшъэрылэу зыфагъэуцужьыгъагъэхэр гъэцэкIагъэ хьугъэхэу плыгтэн плэкIышIт. НэбгырипшI пчъагъэ зыхэлэжьэгъэ мэфэкI Иофтхьабзэу мэфэ заулэм Мыекъуапэ щыкIуагъэхэм мыхъо-мышIагъэ ахэухьагъэп, рэхьатныгъэр ыукъуагъэу зыпары агъэунэфыгъэп.

Ау нэмыкIырэ мафэхэм бзэджэшIагъэу республикэм щызэрахьагъэхэм ягугъу къэтшIын. Милицием истатистикэ къызэригъэлъагъорэмкIэ, республикэм щы-

зэрэхьэрэ бзэджэшIагъэхэм яплIэнэрэ пэпчэ тыгъоным епхыгъ. Мы ильэсыр къызыхьагъэм къыщыублагъэу зэкIэмкIи ащ фэдэу минрэ ныкорэ фэдиз агъэунэфыгъах. Ахэм мылкъушхо зыуаси ахэт. Сыд фэдэрэри къычIэгъэщыгъэныр псынIэп, следовательно, экспертхэми Иофтхьабзэу ащ пае зэрэхьан фаеу хьурэр бэ. Мары Мыекъопэ районым ит сад товариществэхэм ащыщ горэм дэт унэм блэкIыгъэ кIымафэм зэретыгъуагъэхэр ар зиём милицием лъыгъэлэсыгъагъэп. Арэу щытми, оперативнэ Иофэу зэрэхьэхэрэм яшIуагъэкIэ ахэм ар къычIагъэщын алъэкIыгъ. Ильэс 40 зыныбж хьулъфыгъэм IункIыбзэр хитхьы, унэм ихьы газкIэ Иоф зышIэрэ хьакумрэ садым шагъэфедэрэ Iэмэ-псымэхэмрэ къырихьгъэх. Мы уахътэм зэхэфынхэр макIох.

Мы тхьамыкIагъоу зигугъу къэтшIыштыр зыхъугъэр Ионыгъом и 12-м чэщыр ары. Адыгэкъалэ исымэджэщ ильэс 26-рэ зыныбжэ бзылфыгъэу шъобж хьылэ тешагъэу къагъэсыгъэм врачхэр IэпыIэгъу фэхъужьышъугъэхэп. Милицием илофышIэхэм мы Иофыр зызэхафым къызэрэчIэщыгъэмкIэ, къуаджэу Тыгъургъой щыпсэурэ бзылфыгъэр шъэжьыекIэ ащ къыхэпыджагъ. ТхьамыкIагъор къызэрыкIыгъэр хьулъфыгъ. Следствиер макIо.

**ПЕНСИЕХЭМКIЭ ФОНДЫМ
ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ**

Апэрэ чэзыур ыухыгъ

Урысыем ицIыфхэу ИофшIэнымкIэ пенсиехэм мылкъу зыщызэIуагъэкIэрэ Iахьэу ялэм мылкъу хэзыгъахьэхэрэм, ахэм ащыщых 1967-рэ ильэсым ыкIи ащ ыуж къэжугъэ граждanhэр, зэIуагъэкIагъэр зыфэдизыр ыкIи нэмыкI къэбархэр къызыIотыкIырэ мэкъэгъэлухэр афэгъэхьыгъэнхэм иапэрэ чэзыу шышъхьэлум и 31-м Урысые Федерацием ПенсиехэмкIэ ифонд ыухыгъ. ПФР-м персонифицированнэ учетымкIэ и Информационнэ гупчэ а мафэм аужырэ мэкъэгъэлухэр къыхиутыгъэх ыкIи страховать ашIыгъэ цыфхэм афагъэхьыгъэх.

2010-рэ ильэсым пыкIыгъэ палгъэм ПФР-м джащ фэдэ мэкъэгъэлэ миллион 68,5-рэ къыгъэхьазырыгъ. Аужырэ мэзищым къыкIоцI мафэ къэс ПФР-м къыхиутыштыгъ ыкIи регионхэм афигъэхьыштыгъ письмэ миллионрэ мин 200-рэ фэдиз.

Цыфым илицевой счет адресэу итхагъэм тегъэпсыкIыгъэу заказ шIыкIэкIэ письмэхэр афагъэхьыштыгъэх. Шоки зымылэ пенсиестрахованием исистемэ хэтхагъэхэу ИофшIэнымкIэ пенсиехэм апае зэIузыгъакIэу мылкъур къызыщагъэлэагъорэ счет къызыфызэIуахыгъэ псэуми, IэкIыб хэгъэгухэм ащыпсэухэрэ хэмытхэу, джащ фэдэ письмэхэр афагъэхьых. Извещениехэм арытхагъ цыфыр зыгъэлажьэрэм ИофшIэнымкIэ пенсиехэм ястраховой ыкIи щыщызэIуагъэкIэрэ Iахьхэм апае 2009-рэ ильэсым ыкIи ыпэрэ ильэсхэм фитыгъэр зыфэдизыр, ИофшIэпIитIу цыфыр ащылажьэщтыгъэмэ, фатыгъэм ибагъэ. Джащ фэдэу письмэм итхагъ цыфым пенсиехэм апае зэIуыгъэкIэгъэ мылкъур зыгъэлорышIэщт инвестиционнэ компаниеу ыгъэнэфэгъагъэм 2009-рэ ильэсым шIуагъэу къыфыхьыгъэр зыфэдизыр.

ПенсиехэмкIэ фондм мы ильэсым мэкъэгъэлум теплъэу иIэр зэблихьугъ. Цыфыр пенсием зыкIокIэ къыратыштыр къызылахьыщт фондэр зэрэзэIуэкIэрэ шIыкIэр тэрэзэу зэхифын ылтэкIыным пае нэмыкI къэбарыкIэхэри ащ къыщагъэлэагъохэу аублагъ. Ахэм ащыщ цыфым ишIоигъоныгъэ тегъэпсыкIыгъэу къэралыгъомрэ ежыррэ мылкъу кIэ здыхэлажьэхэзэ ИофшIэнымкIэ пенсиехэм апае мылкъу зэIуыгъэкIэгъэным ехьылIэгъэ Программэм зэрэхэлэжьагъэм мылкъоу къыфыхьыгъэр зыфэдизыр. Ны (унэгъо) мылкъу зилэ бзылфыгъэу а мылкъур пенсиехэм апае ахьщэ зэIуыгъэкIэгъэным хэзыгъэхьагъэм ахьщэр исчет къызырихьагъэр къызыIотыкIырэ къэбарри мэкъэгъэлум итхагъ.

ЗыгорэкIэ ышъхьэ телъытэгъэ лицевой счетым мылкъумкIэ изытет къызыIотыкIырэ мэкъэгъэлэу ПФР-м къыкIырэр цыфым къылымкIагъэмэ, ПФР-м ичIыплэ орган зыфигъэзэн ыкIи ащ щыкIэупчIэн фае.

2010-рэ ильэсым ичъэпыогъу мазэ мэкъэгъэлухэр граждanhэм афэгъэхьыгъэнхэм иятIонэрэ чэзыу ПФР-м регъажьэ. ИофшIэнымкIэ пенсиехэм апае зэIуагъэкIэрэ Iахьыр зымылэ граждanhэм извещениехэр афэгъэхьыгъэнхэм фежэщтых. А купым къыхеубытэх зилицевой счет страховой Iахьым нэмыкI мылкъу къыщымыгъэлэагъогъэ граждanhэр.

2010-рэ ильэсым зэкIэмкIи ПенсиехэмкIэ фондм Урысыем щыпсэурэ граждanhэм миллион 80-м ехъурэмэ япенсие счетхэм изытет къызыIотыкIырэ мэкъэгъэлухэр афагъэхьыштых. Мыщ дэжъым цыфхэм ялицевой счетхэм изытет къыIотыкIыгъэным ишIыкIэшIухэр къэгъотыгъэнхэм ренэу ПФР-р лъэхьу. Джы зэрэгъэпсыгъэмкIэ, чыфэт организациехэу ПФР-м зэзэгъыныгъэ зыдишIыгъэхэмкIэ къыкIыхэзэ, граждanhэм ялицевой счетхэм изытет электроннэ шIыкIэм тетэу зрагъэшIэн алъэкIышIт. Джащ фэдэу проектэу «социальная карта» зыфиIорэм зырагъэушъомбгъу. Ащ къыдилыгъэрэр Урысые Федерацием ичIыплэ псэуми къэралыгъо фэлэ-фашIэу ащафагъэцакIэхэрэм, пенсиехэмкIэ лицевой счетым изытети зрадыхэтэу, унифицированнэ пластиковые картэмкIэ электроннэ шIыкIэкIэ залыгъэлэсыгъэныр ары.

**Урысые Федерацием
ПенсиехэмкIэ ифонд.**

Адыгэ Республикэм и Закон

Урысыем шыпсэухэрэм яклэтхыкыжыын изыфэгъэхъазырынклэ ыкли
изэхэщэнклэ Урысые Федерацием икьэралыгъо полномочие заулэхэу Адыгэ
Республикэм игъэцэкълэко хабзэ иорганхэм афагъэшъошагъэхэр чыплэ
зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм афэгъээзэгъэнхэм ехылылагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2010-рэ илъэсым мэкъуогъум и 30-м ыштагъ

А 1-рэ статъяр. Урысыем шыпсэухэрэм яклэтхыкыжыын изыфэгъэхъазырынклэ ыкли изэхэщэнклэ Урысые Федерацием икьэралыгъо полномочие заулэхэу Адыгэ Республикэм игъэцэкълэко хабзэ иорганхэм афагъэшъошагъэхэр чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм афэгъээзэгъэнхэм ехылылагъ

1. Урысыем шыпсэухэрэм яклэтхыкыжыын изыфэгъэхъазырынклэ ыкли изэхэщэнклэ Урысые Федерацием мыш фэдэ икьэралыгъо полномочие заулэхэу Адыгэ Республикэм игъэцэкълэко хабзэ иорганхэм афагъэшъошагъэхэр чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм афэгъээзэгъэнхэм ехылылагъ

1) къаухъумэрэ, мебельхэр зычлэт унэхэр, связым иамалхэр, цыфхэм яхыплэгъэ къэбархэр къэзыугъо ин зылэкълэщтхэр зыщырагъэджэнхэ ыкли ахэм иоф зыщашлэн альэкълэщт унэхэр къагъотынэу;

2) цыфхэм яклэтхыкыжынымыклэ агъэфедэрэ тхьапэхэмрэ Урысыем шыпсэухэрэм яклэтхыкыжынымыклэ нэмыкълэ документхэмрэ зыщырагъэджэнхэ къаухъумэрэ унэхэр арагъэгъотынэу;

3) транспортэу ыкли связым инэмыкълэ амалхэу ищыклагъэхэр арагъэгъотынэу.

2. Мыш фэдэ муниципальнэ образованиехэм:

1) муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ»;

2) муниципальнэ образованиеу «Адыгэкъалэ»;

3) муниципальнэ образованиеу «Джэджэ районым»;

4) муниципальнэ образованиеу «Кошхъэблэ районым»;

5) муниципальнэ образованиеу «Красногвардейскэ районым»;

6) муниципальнэ образованиеу «Мыекъопэ районым»;

7) муниципальнэ образованиеу «Тэхьутэмыкъое районым»;

8) муниципальнэ образованиеу «Теуцожэ районым»;

9) муниципальнэ образованиеу «Шэуджэн районым»

Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ яорганхэм (ыужклэ чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэр тлозэ дгъэкълэщт) Урысыем шыпсэухэрэм яклэтхыкыжыын изыфэгъэхъазырынклэ ыкли изэхэщэнклэ Урысые Федерацием икьэралыгъо полномочие заулэхэу мы статъям иа 1-рэ йахъ кышчыдэлъытагъэхэу Адыгэ Республикэм игъэцэкълэко хабзэ иорганхэм афагъэшъошагъэхэр (ыужклэ къэралыгъо полномочиехэр тлозэ дгъэкълэщт) афагъазэх.

Я 2-рэ статъяр. Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр зэраратырэ палъэр

Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм 2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 31-м нэс къэралыгъо полномочиехэр афагъазэх.

Я 3-рэ статъяр. Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм афагъэшъошэгъэ къэралыгъо полномочиехэм ягъэцэкълэнклэ мылькы къэкълуаплэхэр

1. Къэралыгъо полномочиехэу чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ иорганхэм афагъэшъошагъэхэм ягъэцэкълэнклэ мылькы компенсациехэмклэ республикэ фондым исубвенциехэу чыплэ бюджетхэм афагъаклохэрэм къахэкълэ.

2. Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр агъэцэкълэнхэм пае ищыкълэгъэ мылькы Адыгэ Республикэм изаконэу Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехылылагъэм кышчыдалыгъэ ыкли федеральнэ законодательствэмрэ Адыгэ Республикэм изакондательствэрэ адиштэу чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм афатлупщы.

3. Къэралыгъо полномочиехэр агъэцэкълэнхэм пае компенсациехэмклэ республикэ фондым исубвенциехэу чыплэ бюджетхэм афатлупщын фаер къызэралыгътэрэ шапхэхэр мы Законом игуадзэ диштэу агъэнафэх.

Я 4-рэ статъяр. Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр зэрагъэцаклэрэм гъунэ зэрэлафырэр

1. Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр зэрагъэцаклэрэм гъунэ лъызыфыхэрэр Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ игъэцэкълэко органэу чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм адэлажэрэр, финансхэм альэныкълэ Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ игъэцэкълэко орган, джащ фэдэ икомпетенциехэм аблэмыкълэу Адыгэ Республикэм и Ушлэжы-лъытэко палатэ арых.

2. Къэралыгъо полномочиехэр зэрагъэцаклэрэм гъунэ лъафы:

1) къэралыгъо полномочиехэм ягъэцэкълэнклэ чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ иорганхэм ялофшлэн зэрэзыхащэрэр ауплэкълуэ;

2) къэралыгъо полномочиехэм ягъэцэкълэн епхыгъэ документхэр, къэралыгъо полномочиехэм ягъэцэкълэн фэгъэхыгъэ йофыгъохэмклэ аштэгъэ муниципальнэ правовой актхэр, ащ нэмыкълэу ящыкълэгъэ къэбархэр къалахыхэзэ;

3) чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр зэрагъэцаклэхэрэм афэгъэхыгъэ отчетэу къашлэхэрэм ядэлухэзэ;

4) федеральнэ законодательствэмрэ Адыгэ Республикэм изакондательствэрэ адиштэу нэмыкълэ ушлэжы-лъытэко пшгъэрылхэр агъэцаклэхэзэ.

Я 5-рэ статъяр. Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр зэрагъэцаклэрэм ехылылагъэу отчет къызэралыгъэ шыкълэр

1. Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр зэрагъэцаклэрэм ехылылагъэ отчетхэр Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ игъэцэкълэко органэу чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм адэлажэрэр, финансхэм альэныкълэ Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ игъэцэкълэко орган алэклагъахэу.

2. Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр зэрагъэцаклэхэрэм яхыплэгъэ отчетхэр зыфэдэнхэ фаер, джащ фэдэу ахэр зарахыплэнхэ фэе палъэр зыгъэнафэрэр Адыгэ Республикэм и Президент ары.

Я 6-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Президент ифитыныгъэхэмрэ ипшгъэрылхэмрэ

Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр агъэцаклэхэ зыхъукълэ, Адыгэ Республикэм и Президент фитыныгъэхэу ыкли пшгъэрылхэу илэхэр гъэцэкълэко хабзэм ифедеральнэ органхэм яфитыныгъэхэу ыкли япшгъэрылхэу Федеральнэ законэу «Урысыем шыпсэухэрэр кълэтхыкыжыгъэнхэм ехылылагъ» зыфилорэм кышчыдэлъытагъэхэм афэдэх.

Я 7-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ иорганхэм яфитыныгъэхэмрэ япшгъэрылхэмрэ

1. Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр агъэцаклэхэ зыхъукълэ, Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ иорганхэм фитыныгъэ ял:

1) чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр зэрагъэцаклэхэрэм япхыгъэ йофыгъохэмклэ, джащ фэдэу мы гухэлхэм апае къыхагъэкълэгъэ мылькы зэрагъэфедэрэмклэ къэбархэр жэрылоу ыкли тхыгъэу къалахынэу;

2) чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр зэрагъэцаклэхэрэм ялофыгъохэм япхыгъэ шэпхъэ правовой актхэм кыдалыгътэхэрэр зэраукъуагъэр дэгъэзыжыгъэным ехылылагъэу тхыгъэ унашъохэр афагъэхьынэу;

3) чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр зэрагъэцаклэхэрэм ялофыгъохэмклэ шэпхъэ правовой актхэр кыдагъэкълэынэу.

2. Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр агъэцаклэхэ зыхъукълэ, Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ иорганхэм япшгъэрылхэ:

1) къэралыгъо полномочиехэр зэрагъэцэкълэщт субвенциехэр Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кышчыдалыгътэнэу;

2) къэралыгъо полномочиехэр агъэцэкълэнхэм пае ищыкълэгъэ мылькы чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм аратынэу;

3) чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр зэрагъэцаклэхэрэм, джащ фэдэу а гухэлхэм апае мылькы афатлупщыгъэр зэрагъэфедэрэм гъунэ альафынэу;

4) чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэу афэгъэзагъэхэр зэрагъэцаклэрэм илофыгъохэмклэ зэхэщэн, методикэ йэпылэгъу арагъэгъотынэу.

Я 8-рэ статъяр. Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм яфитыныгъэхэмрэ япшгъэрылхэмрэ

1. Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр агъэцаклэхэ зыхъукълэ фитыныгъэ ял:

1) федеральнэ законодательствэмрэ Адыгэ Республикэм изакондательствэрэ кызышчыдалыгътэрэ лъэхъанхэм къэралыгъо полномочиехэу къафэгъэзагъэхэр агъэцэкълэнхэм пае ежхэм ямылькурэ яахъщэрэ кызыфагъэфедэнэу;

2) къэралыгъо полномочиехэм ягъэцэкълэн епхыгъэ йофшлэныр нахышлоу зэхэщэгъэнымыклэ Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ иорганхэм япредложениехэр арахыплэнэу;

3) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ иуполномоченнэ органхэм яунашъохэу къэралыгъо полномочиехэр агъэцаклэхэзэ хэуконыгъэу ашлыгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм афэгъэхыгъэхэм судым шьтхъаусыхыплэнэу.

2. Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр агъэцаклэхэ зыхъукълэ япшгъэрылхэ:

1) федеральнэ законодательствэмрэ Адыгэ Республикэм изакондательствэрэ адиштэу къэралыгъо полномочиехэр агъэцэкълэнхэу, къэралыгъо полномочиехэр зэрагъэцаклэхэрэмклэ чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ иорганхэм ащылажэхэу пшгъэдэкълэжы зыхыштыгъэр агъэнэфэнэу;

2) къэралыгъо полномочиехэр агъэцэкълэнхэм пае компенсациехэмклэ республикэ фондым исубвенциехэр шлуагъэ кытэу агъэфедэнэу, джащ фэдэу Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ иорганхэу якомпетенциехэм аблэмыкълэхэу чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр зэрагъэцаклэхэрэм гъунэ альызыфыхэрэм къэралыгъо полномочиехэр зэрагъэцаклэрэм, субвенциехэу къалэклэхъагъэхэр зэрагъэфедэрэм яхыплэгъэ отчетхэр игъом алэклагъэхъанхэу;

3) къэралыгъо полномочиехэр агъэцэкълэхэзэ хэуконыгъэхэу ашлыгъэхэм яхылылагъэу Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ иуполномоченнэ органхэм тхыгъэ унашъохэу къафашлыгъэхэр агъэцэкълэнхэу;

4) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ иорганхэр кызыкълэупчлэхэкълэ, къэралыгъо полномочиехэр зэрагъэцаклэхэрэм, джащ фэдэу мы гухэлхэм апае мылькыу къафыхагъэкълэгъэр зэрагъэфедэрэм япхыгъэ документхэмрэ къэбархэмрэ алэклагъэхъанхэу;

5) къэралыгъо полномочиехэр агъэцэкълэнхэм пае мылькыу къыхагъэкълэгъэр зыфитегъэпсыхыгъэ гухэлхэмклэ агъэфедэнэу.

Я 9-рэ статъяр. Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр зэрагъэтллыгъыжырэ шыкълэр ыкли ащклэ лъапсэу шьлэхэр

1. Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр агъэтллыгъыжынымыклэ лъапсэхэр:

1) къэралыгъо полномочиехэр агъэцэкълэжынымыклэ фимыгъэхэу зышалыгътэгъэ федеральнэ законом е Адыгэ Республикэм изакон клуачлэ ялэ зэрэхьурэр;

2) чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр агъэцаклэхэзэ федеральнэ законодательствэмрэ Адыгэ Республикэм изакондательствэрэ яшапхэхэр зэраукъуагъэхэм яхылылагъэу судым унашъо зэриштэрэр.

2. Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр агъэтллыгъыжыных Адыгэ Республикэм изаконклэ.

3. Чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ иорганхэм къэралыгъо полномочиехэр агъэцэкълэнхэм пае мылькыу къафатлупщыгъэм зэрэрагъэгъэзэжышты шыкълэр Адыгэ Республикэм изаконэу чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм къэралыгъо полномочиехэр зэрэрагъэгъэзэжышты ехылылагъэмклэ агъэнафэ.

Я 10-рэ статъяр. Мы Законом клуачлэ илэ зыхьурэр

Мы Законом клуачлэ илэ мэхьу Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «2010-рэ илъэсымклэ ыкли план палъэу 2011-рэ, 2012-рэ илъэсхэмклэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехылылагъ» зыфилорэм зэхьокълэныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхыгъэм» — мылькыу икьэкълэпгъэ гъэнэфагъэхэр кызышчыдэлъытагъэм — клуачлэ илэ зыхьурэ мафэм кыкълэлыклорэ мафэм.

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКЛУШЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 7, 2010-рэ илъэс
N 364

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Гъэсэнэгъэм ехылагъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2010-рэ ильэсым мэкъуогъум и 30-м ыштагъ

А 1-рэ статъяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Гъэсэнэгъэм ехылагъ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Гъэсэнэгъэм ехылагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхъуогъагъэхэр, 2000, N 1; 2001, N 2,11; 2003, N 5; 2005, N 11; 2007, N 6) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм, икIэрыкIэу ар мыщ тетэу къэтыгъэнхэм:

«Адыгэ Республикэм и Законэу гъэсэнэгъэм ехылагъэр»

Мы Законыр зыкIаштагъэр гъэсэнэгъэмкIэ Адыгэ Республикэм илофшIэн ильэныкIэ шъхьалэхэр гъэтэрзыгъэнхэм фэшI.

А 1-рэ статъяр. Гъэсэнэгъэм ыльэныкIэ Адыгэ Республикэм изаконодательствэ

Гъэсэнэгъэм ыльэныкIэ Адыгэ Республикэм изаконодательствэ лъапсэ фэхъух Урысые Федерацием и Законэу «Гъэсэнэгъэм ехылагъ» зыфиорэр, нэмыкI федеральнэ законхэр ыкIи Урысые Федерацием инэмыкI шэпхъэ правовой актхэр, ащ хэхъэх мы Законыр ыкIи Адыгэ Республикэм инэмыкI шэпхъэ правовой актхэр.

Я 2-рэ статъяр. Гъэсэнэгъэм ыльэныкIэ Адыгэ Республикэм илофшIэныр зэрэзыхагъэр шапхъэхэр

Гъэсэнэгъэм ыльэныкIэ Адыгэ Республикэм илофшIэныр шызыхагъэ мыщ фэдэ шапхъэхэр агъэфедэз:

1) гъэсэнэгъэм гуманистическэ нэшанэ хэлъыныр; цIыфыгъэшхо зэрахъаныр, цIыфым ишыIэныгъэ, ипсауныгъэ, ащ шъхьафитэу хэхъоныгъэ егъэшлыгъэным апшъэрэ мэхъанэ ратыныр; хэгъэгум зерицIыфхэр зэхашIэу, иофшIэныр, Родинэр, унагъор, тыкъэзыуцухъэр дунаир шIу альэгъоу плугъэнхэр, цIыфым ифитыныгъэхэмрэ ишъхьафитыныгъэхэмрэ уасэ афашыныр;

2) Адыгэ Республикэм шыпсэурэ лъэпкъхэм абзэ, якультурэ, ягушъхьэлэжыгъэ зыпкъ игъэуцожьыгъэныр ыкIи хэхъоныгъэ егъэшлыгъэныр;

3) зэкIэми экологическэ гъэсэнэгъэ икIу ягъэгъотыгъэныр;

4) гъэсэнэгъэ зэригъэгъотынэу хэти амал иIэныр; рагъаджэхэрэм, плуныгъэ зэрагъэгъотыхэрэм яакъыл зтеуцоньыкIэ амалэу яIэхэр къыдалыгъэтэз гъэсэнэгъэр зэхъыгъэныр;

5) гъэсэнэгъэмкIэ къэралыгъо, муниципальнэ учреждениехэм диным емыпхыгъэ шIэныгъэхэр ащарагъэгъотыныр;

6) гъэсэнэгъэу зэрагъэгъотыштымкIэ шъхьафитэу зеклонхэр, лъэныкIуабэ гъэсэнэгъэм къышъыдэлъыгъэгъэныр;

7) гъэсэнэгъэм демократическэ, къэралыгъо-общественнэ нэшанэ хэлъыныр; ягъэлорышIэныкIэ гъэсэнэгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэр зыми емыпхыгъэхэу шытынхэр;

8) Адыгэ Республикэм шымыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адыгабзэм изэгъэшIэныкIэ Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэныр.

Я 3-рэ статъяр. Гъэсэнэгъэм ыльэныкIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм полномочиёу иIэхэр

Гъэсэнэгъэм ыльэныкIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм мыщ фэдэ полномочиёхэр иIэх:

1) гъэсэнэгъэм ыльэныкIэ Адыгэ Республикэм изаконхэр ыкIи инэмыкI шэпхъэ правовой актхэр ыштэнхэу;

2) федеральнэ законодательствэмрэ Адыгэ Республикэм изаконодательствэрэ адиштэу нэмыкI полномочиёхэр ыгъэцэкIэнхэу.

Я 4-рэ статъяр. Гъэсэнэгъэм ыльэныкIэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет полномочиёу иIэхэр

Гъэсэнэгъэм ыльэныкIэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет мыщ фэдэ полномочиёхэр иIэх:

1) лъэпкъ, республикэ социальнэ-экономикэ, экологие, культуранэ, демографическэ нэшанэхэр ыкIи нэмыкI нэшанэхэр къыдильгъэхэзэ, гъэсэнэгъэм тегъэпсыхъэгъэ республикэ программэхэр къыгъэхъазырынхэу бухэсынхэу ыкIи ыгъэцэкIэнхэу;

2) гъэсэнэгъэ ягъэгъотыгъэным тегъэпсыхъэгъэ федеральнэ къэралыгъо стандартхэр е федеральнэ къэралыгъо шапхъэхэр IэубытыпIэ къызыфишIыхэзэ, республикэ, лъэпкъ, культурэ нэшанэхэр къыдильгъэтэхэзэ, программэ шъхьалэхэм якъыхэхын хэлэжъэнхэу;

3) федеральнэ законодательствэм диштэу Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмкIэ иучреждениехэр зэрэзыхагъэр, зэрэзыхагъэкIыжыхэрэ, ахэм зэхъоклыныгъэ зэрафашIырэ, мылкъур къазэрафатIупшырэ шыкIлэр ыгъэнэфэнхэу;

4) Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмкIэ иучреждениехэр (апшъэрэ еджапIэхэр ахэмытхэу) зэхищэнхэу, зэхъоклыныгъэ афишIынхэу, зэхигъэкIыжыкIынхэу;

5) псэолъэшIын, санитар шапхъэхэмкIэ, еджапIэхэм, сабийхэм япсауныгъэ къэгъэгъунагъэныкIэ, еджапIэхэм ящыкIэгъэ пкъыгъохэр, оборудованиер алэкIэгъэхъэгъэныкIэ Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмкIэ икъэралыгъо учреждениехэм федеральнэ шэпхъэ тедзэхэр афигъэнэфэнхэу;

6) гъэсэнэгъэм пэлухъашт хъарджхэр Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет къышъыдилыгътэнхэу;

7) икомпетенцие блэмыкIэу гъэсэнэгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэм къэбархэр алэкIыгъэханхэу; зэхъубытэгъэ гъэсэнэгъэ языгъэгъотырэ къэралыгъо учреждениехэм ащагъэфедэнхэу игъоу альэгъугъэ е ащагъэ-

федэрэ учебникхэм яфедеральнэ списокэ диштэу зэрэрагъэджэрэ тхылъхэр ыкIи гъэсэнэгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэм ащагъэфедэнхэу агъэнэфэгъэ нэрылэгъу Iэпылэгъухэр алэкIэгъэхъэгъэным ыналэ тыригъэтынхэу;

8) гъэсэнэгъэмкIэ учреждениехэу къэралыгъо мылкъу къызыфатIупшыхэрэм (гъэсэнэгъэмкIэ федеральнэ учреждениехэр, апшъэрэ профессиональнэ гъэсэнэгъэ, апшъэрэ еджапIэм ыуж профессиональнэ гъэсэнэгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэр ахэмытхэу) гъэсэнэгъэу ыкIи (е) Iэпэлэсэнэгъэу ащырагъэгъотыгъэр къэзушыхъатырэ документхэм яланкхэр алэкIыгъэханхэу;

9) Адыгэ Республикэм изаконхэм ащыгъэнэфэгъэ шапхъэхэм адиштэу зэхъубытэгъэ гъэсэнэгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэм ялофшIэхэм ялэжъапкIэ, тхылъхэм, нэрылэгъу Iэпылэгъухэм, еджэнымкIэ ящыкIэгъэшт техникэм, хызмэт шыкIагъэхэм апIухъашт хъарджхэм (унэхэм ялыгъыныр коммунальнэ фэло-фашIэхэмрэ апIухъэхэр хъарджхэр ахэмытхэу — мыхэм апае мылкъур чIыплэ бюджетхэм къахагъэкIы) атегъэпсыхъэгъэ мылкъур къатIупшызэ, гъэсэнэгъэмкIэ программэ шъхьалэхэр гъэцэкIэгъэнхэмкIэ ишыкIагъэм фэдиз субвенциехэр чIыплэ бюджетхэм афатIупшызэ, пкIэ зыхэмыл гъэсэнэгъэ клэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм ащарагъэгъотынымкIэ, пэублэ гъэсэнэгъэ, гъэсэнэгъэ шъхьалэ, гурыт гъэсэнэгъэ икIу арагъэгъотынымкIэ цIыфхэм къэралыгъо гарантиехэу яIэхэр афигъэцэкIэнхэу;

10) зипсауныгъэ пыч фэхъугъэхэр зыщалыгъэхэрэ, зыщырагъэджэхэрэ специальнэ (коррекционнэ) учреждениехэм, сабий ибэхэр, ны-тыхэр зышъхъарымытыж клэлэцIыкIухэр зыщырагъэджэхэрэ учреждениехэм, защырагъэджэхэрэ, плуныгъэ защарагъэгъотырэ специальнэ учреждениехэу зэфэшIыгъэхэм ыкIи зэлухыгъэхэм, охьтабэрэ зэлэзэнхэ фэе клэлэцIыкIухэм апае санаториехэм ахэт учреждениехэу гъэсэнэгъэ языгъэгъотыхэрэм, психологэ-педагогическэ, медикэ-социальнэ Iэпылэгъу зыщыкIагъэхэр зыщырагъэджэрэ учреждениехэм (гъэсэнэгъэмкIэ федеральнэ учреждениехэм ащырагъэгъотырэ гъэсэнэгъэр хэмытхэу) программэ шъхьалэхэмкIэ пкIэ зыхэмыл гъэсэнэгъэ джыри гурыт еджапIэм мыкIуагъэхэм ащаригъэгъотынхэу, пэублэ гъэсэнэгъэ, гъэсэнэгъэ шъхьалэ, гурыт гъэсэнэгъэ икIу ащаригъэгъотынхэу Адыгэ Республикэм изаконхэм къащыдэлъыгътэгъэ шапхъэхэм адиштэу;

11) клэлэцIыкIухэм Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмкIэ иучреждениехэм гъэсэнэгъэ тедзэ щягъэгъотыгъэным иамал зэрихъанхэу;

12) пэублэ, гурыт, профессиональнэ гъэсэнэгъэ тедзэ ягъэгъотыгъэным иамалхэр зэрихъанхэу (мыщ къыхыуытырэрп гъэсэнэгъэмкIэ федеральнэ учреждениехэу Урысые Федерацием и Правительствозэ зыпискэхэр бухэсыгъэхэм ащарагъэгъотырэ гъэсэнэгъэр);

13) Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмкIэ иучреждениехэм ыкIи гъэсэнэгъэмкIэ муниципальнэ учреждениехэм яклэлэгъаджэхэм яухъазырын, яIэпэлэсэнэгъэ зыкъегъэлэтыгъэным, ахэм аттестациер ягъэкIугъэным ыналэ атыригъэтынхэу;

14) полномочиёхэу иIэхэм аблэмыкIэу шэпхъэ документхэр къыдигъэкIынхэу;

15) гъэсэнэгъэ шъхьалэ, гурыт гъэсэнэгъэ икIу зэрарагъэгъотырэ программэхэмкIэ еджэхэрэм якъэралыгъо (кIэух) аттестацие зэхищэнхэу, къэралыгъо экзамен зыкIыри ащIэ къызыфигъэфедэнхэу, зэрагъэнэфэгъэ шыкIлэм тедзэ къэралыгъо экзамен зыкIым хэлэжъагъэхэм, къэралыгъо экзамен зыкIым хэлэжъагъэхэм ыкIи ащ икIэууххэм яхыылэгъэ пчъагъэхэмрэ къэбархэмрэ угъогъэнхэм ыналэ атыригъэтынхэу;

16) федеральнэ законодательствэмрэ Адыгэ Республикэм изаконодательствэрэ адиштэу нэмыкI полномочиёхэр ыгъэцэкIэнхэу.

Я 5-рэ статъяр. Бзэм (бзэхэм) изэгъэшIэнрэ бзэу зэрарагъэгъотырэ

1. Бзэм фэгъэхыгъэ политикэу зэрэхъэрэм илофыгъохэу гъэсэнэгъэм ыльэныкIэу къышъытэджыхэрэр федеральнэ законодательствэмрэ Адыгэ Республикэм изаконодательствэрэ адиштэу зышIуахык.

2. Урысые Федерацием игражданхэу Адыгэ Республикэм шыпсэухэрэм фитыныгъэ яI Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмкIэ исистемэ къаритырэ амалхэм аблэмыкIхэу зэреджэштхэ бзэр шъхьафитэу къыхахынхэу.

3. Адыгэ Республикэм шыпсэурэ лъэпкъхэм яныдэльфыбзэ зэрагъэшIэным пае Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмкIэ икъэралыгъо учреждениехэм классхэр къащызIуахын, факультативнэу рагъэджэнхэу альэкIышт. ГъэсэнэгъэмкIэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIэ орган Адыгэ Республикэм шыпсэурэ лъэпкъхэм абзэкIэ гъэсэнэгъэ языгъэгъотышт специалистхэм якъэгъэхъазырынкIэ ишыкIэгъэ пстэур ешIэ.

4. ГъэцэкIэкIэ учреждениехэу къэралыгъо мылкъу къызыфэзыгъэфедэхэрэм, клэлэцIыкIу IыгъыпIэхэр мыхэм ахэтхэу, Урысые Федерацием икъэралыгъуабзэу щыт урысыбзэр ащызэрагъэшIэныр гъэсэнэгъэмкIэ федеральнэ къэралыгъо стандартхэм къащыдэлъытагъ.

5. ГъэсэнэгъэмкIэ учреждениехэу къэралыгъо мылкъу къызыфатIупшыхэрэм (пэублэ гъэсэнэгъэ, гъэсэнэгъэ шъхьалэ, гурыт гъэсэнэгъэ икIу защырагъэгъотыхэрэм) ыкIи урысыбзэкIэ зыщырагъаджэхэрэм нылдэлыфызэр зыгулэхэм апае апэрэ классым шегъэжъагъэу Адыгэ Республикэм икъэралыгъуабзэу щыт ады-

габзэр акIунэу предмет афыхагъахъэ.

6. Мы Законом къыхъэфэр гушыIэхэу «ныдэльфыбзэр зыгултыр» зыфатIохэрэм къахиубытэхэрэр Адыгэ Республикэм икъэралыгъуабзэу щыт адыгабзэр зышIэхэрэр ары.

7. Базис планым ильэпкъ-регион компонент диштэу адыгабзэр зэрагъэшIэнхэу гъэсэнэгъэмкIэ къэралыгъо стандартхэм къащыдэлъытагъ.

8. Лъэпкъ-регион компонентым диштэу гъэсэнэгъэмкIэ учреждениехэм ащагъэфедэшт программэхэм, учебникхэм якъыдэгъэкIыныр ялэкIэгъэхъанхэр Адыгэ Республикэм изакон тетэу зэрагъако.

Я 6-рэ статъяр. Гъэсэнэгъэм ыльэныкIэу къэралыгъо стандартхэм яльэпкъ-регион компонент

Гъэсэнэгъэм ыльэныкIэу къэралыгъо стандартхэм яльэпкъ-регион компонент къызэрэхъахырэ, зэраухъырэ ыкIи зэрагъэфедэрэ шыкIлэр къэзыгъэнафэрэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ары.

Я 7-рэ статъяр. Зипсауныгъэ пыч фэхъугъэ клэлэцIыкIухэм гъэсэнэгъэ арагъэгъотынымкIэ программэхэр зэрагъэфедэрэ шыкIлэр

1. Зипсауныгъэ пыч фэхъугъэ клэлэцIыкIухэм, нэмыкIу къэпIон хъумэ зипсауныгъэкIэ ыкIи (е) зипсикхэкIэ шыкIагъэр зыIэхэм апае федеральнэ законодательствэм диштэу Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмкIэ испециальнэ (коррекционнэ) къэралыгъо учреждениехэр (классхэр, купхэр) зэхашхэ, ахэм къащяIазэх, плуныгъэ ащарагъэгъоты, ащырагъаджэх ыкIи шъIэныгъэм тIэкултIэкIоу щыхащэх.

2. Гурыт еджапIэхэм ачIэмыхъэгъэ клэлэцIыкIухэу зипсауныгъэ пыч фэхъугъэхэм ящыкIэгъэ коррекционнэ Iэпылэгъу арагъэгъоты ыкIи Адыгэ Республикэм икъэралыгъо клэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм ахэр аштэнхэмкIэ амалхэр зэрэхъэх.

3. Зипсауныгъэ пыч фэхъугъэ клэлэцIыкIухэр Адыгэ Республикэм икIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм ыкIи игурыт еджапIэхэм ащапIунхэу ыкIи ащырагъэджэнхэу амал шымылэ зыхъукIэ, гъэсэнэгъэмкIэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIэ органрэ мы статъям зигугъу къышъытшыгъэ учреждениехэмрэ нытыхэм (сабийхэр зыплунэу зыштагъэхэм) яупчIыжхъэзэ, зипсауныгъэ пыч фэхъугъэ клэлэцIыкIухэм ядэжъ къакохъэзэ рагъэджэнхэмкIэ амалхэр зэрэхъэх. ЗипсауныгъэкIэ шыкIагъэ зилэ клэлэцIыкIухэм плуныгъэ-гъэсэнэгъэ зэрадызэрэхъэрэ, ахэр зэрарагъэджэрэ шыкIлэр, джащ фэдэу а гухэлъхэм апае ны-тыхэм хъарджэу ашIыхэрэм ащыщэу къафырагъэгъэгъэжыштым ибагъэ зыгъэнафэрэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ары.

Я 8-рэ статъяр. Гъэсэнэгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэу къуаджэхэм адэтхэм клэлэгъаджэхэр къафэгъотыгъэнхэр

Къуаджэхэм апае клэлэгъаджэхэр къэгъэхъазырыгъэнхэм фэшI гъэсэнэгъэм ыльэныкIэу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIэ орган фитыныгъэ иI ахэр къагъэхъазырынхэм яхыылэгъэ зэзэгъыныгъэхэр гурыт, апшъэрэ профессиональнэ гъэсэнэгъэ языгъэгъотырэ учреждениехэм адишIынхэу.

Я 9-рэ статъяр. КIэлэгъаджэхэм компенсацие хэр зэраратырэ шыкIлэр

1. Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмкIэ икъэралыгъо учреждениехэм яклэлэгъаджэхэм (пIэцIэныгъэ зезыхъэрэ IофышIэхэу зилофшIэн гъэсэнэгъэм епхыгъэхэри мыщ къыхъеубытэх) тхылъхэмрэ гъэзетхэмрэ зэрэзэрагъэгъотырэм телъытагъэу зыныбжъ икIуагъэхэм гъэсэнэгъэ тедзэ защарагъэгъотырэ къэралыгъо учреждениехэм компенсациеу соми 150-рэ, гъэсэнэгъэмкIэ нэмыкI учреждениехэм соми 100 ашараты. Зигугъу къэтшыгъэ компенсациер зэраратышт шыкIлэр зыгъэнафэрэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ары.

2. Зэрагъэнэфэгъэ шыкIлэм диштэу къэралыгъо экзамен зыкIыр афыхыгъэным хэлэжъэхэрэм къэралыгъо экзамен зыкIым игъэхъазырынкIэ ыкIи изэхъэцIэкIэ Iофэу ашIэрэм пае компенсацие араты. Зичэзыу ильэсымкIэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет къэралыгъо экзамен зыкIым итын пае къышъыдэлъытэгъэ мылкъум блэмыкIэу компенсациер зыфэдизыштымрэ ыкIи ар зэраратышт шыкIлэмрэ зыгъэнафэрэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ары.

3. Къуаджэхэм адэт учреждениехэм ялофышIэхэм унапкIэу ыкIи коммунальнэ фэло-фашIэхэм атефэрэ уасэу атыгъэм къазэрафырагъэгъэгъэжышшт шыкIлэр ыкIи ар зыфэдишыр Адыгэ Республикэм изаконкIэ агъэнафэх.

Я 10-рэ статъяр. Гъэсэнэгъэм мылкъоу къыфатIупшыштымкIэ шапхъэхэр

ЗэкIэми пкIэ зыхэмыл гъэсэнэгъэ клэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм, пэублэ гъэсэнэгъэ, гъэсэнэгъэ шъхьалэ, гурыт гъэсэнэгъэ икIу цIыфхэм арагъэгъотынымкIэ къэралыгъо гарантиехэм ягъэцэкIэн, джащ фэдэу Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмкIэ икъэралыгъо, муниципальнэ учреждениехэм гъэсэнэгъэ тедзэу ащарагъэгъотырэм мылкъу къазэрафатIупшышшт шыкIлэмрэ шапхъэхэмрэ Адыгэ Республикэм изаконкIэ агъэнафэх.»

Я 2-рэ статъяр. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхъурэр
Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешIэкIэ мы Законом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТХЪАКIУШIНЭ Аслъан

къ. МыекIуапэ, бэдзэогъум и 7, 2010-рэ ильэс
N 363

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм административнэ-чыплэ гъэпсыклэу илэм ехылабэ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2010-рэ илъэсым бэдзэогъум и 28-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм административнэ-чыплэ гъэпсыклэу илэм ехылабэ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм административнэ-чыплэ гъэпсыклэу илэм ехылабэ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхъуагъэхэр, 2000, N 5; 2001, N 10; 2004, N 7) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) а 1-рэ статьям:
а) ия 2-рэ пункт гушыгъэху «(къуаджэр, селор, къутырыр, станицэр, поселкэр, къэлэ гъэпсыклэ зилэ поселкэр, къалэр, районыр)» зыфиохэрэр хэгъэкыжыгъэнхэм;

б) я 3¹-рэ пунктыр хэгъэхьогъэнэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«3¹) республикэ къэлэ коир республикэ мэхъанэ зилэ къалэ, зы къоджэ (къэлэ) псэуплэ е къоджэ (къэлэ) псэуплэ заулэ зыхъхэрэ чыплэр ары;»;

2) я 5-рэ статьям:

а) ышхъэ мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Я 5-рэ статья. Республикэ мэхъанэ зилэ къалэр, районхэр, республикэ къэлэ койхэр ыкIи ахэм яадминистративнэ гупчэхэр»;

б) я 4 — 6-рэ Iаххэр хэгъэхьогъэнэу ыкIи ахэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«4. Республикэ къэлэ койхэм ахалыгътэх Мыекъопэ республикэ къэлэ коимрэ Адыгэкъэлэ республикэ къэлэ коимрэ.

5. Мыекъопэ республикэ къэлэ коим хэхъэх:
1) къалэу Мыекъуапэ (административнэ гупч);
2) къоджэ псэуплэу къутырэу Косиновыр;
3) къоджэ псэуплэу къутырэу Гавердовскэр;
4) къоджэ псэуплэу къутырэу Веселэр;
5) къоджэ псэуплэу поселкэу Западнэр;
6) къоджэ псэуплэу поселкэу Подгорнэр;
7) къоджэ псэуплэу поселкэу Родниковэр;
8) къоджэ псэуплэу поселкэу Севернэр;
9) къоджэ псэуплэу станицэу Ханскэр.

6. Адыгэкъэлэ республикэ къэлэ коим хэхъэх:

1) Адыгэкъалэ (административнэ гупч);
2) къоджэ псэуплэу къуаджэу Хьалъэкъуае;
3) къоджэ псэуплэу къутырэу Псэкъупс.;
3) я 2-рэ шхъэм я 5¹-рэ статья хэгъэхьогъэнэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Я 5¹-рэ статья. Районхэмрэ республикэ къэлэ койхэмрэ ягъунапкъэхэр

1. Районхэм ягъунапкъэхэр муниципальнэ образованиехэм — муниципальнэ районхэм ягъунапкъэхэм атефэх.

2. Республикэ къэлэ койхэм ягъунапкъэхэр муниципальнэ образованиехэм — къэлэ койхэм ягъунапкъэхэм атефэх.

3. Муниципальнэ образованиехэм (муниципальнэ районхэм, къэлэ койхэм) ягъунапкъэхэм зэхъоклыныгъэ зэрафашырэм даклоу районхэми республикэ къэлэ койхэми ягъунапкъэхэм зэхъоклыныгъэ афашын фае.»;

4) я 6-рэ статьям иа 1-рэ Iахь ия 2-рэ пункт гушыгъэху «псэуплэхэм ягъунапкъэхэм анэмыкIхэр» зыфиохэрэр хэгъэхьогъэнхэм;

5) я 8-рэ статьям иа 1-рэ пункт кIуачIэ имыIэжъэу лыытэгъэнэу;

6) я 10-рэ статьям я 6-рэ Iахьыр хэгъэхьогъэнэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«6. Къоджэ псэуплэхэм ахагъэхъан алъэкIышт псэуплэху республикэ ыкIи район мэхъанэ зилэ къалэхэм ахамылъытагъэхэр, джащ фэдэу къэлэ гъэпсыклэ зилэ поселкэхэр ащыпсэухэрэм азыныкыо нахьыбэр мэкъу-мэшым фэгъэзагъэхэ зыхьукIэ.»;

7) я 12-рэ статьям ия 2-рэ пункт иапэрэ абзац хэт гушыгъэху «къалэхэр» зыфиохэрэр гушыгъэху «республикэ къэлэ коир» зыфиохэрэр гушыгъэху «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ахэплъэнэу Iэклагъахъэх» зыфиохэрэр гушыгъэху «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зэригъэнэфэрэ шыкIэм тетэу» зыфиорэмкIэ зэблэхьугъэнхэм.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр
Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжабгъэу мы Законом кIуачIэ иIэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
шышхъэIум и 9, 2010-рэ илъэс
N 370

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм чыплэ референдумыр зэрэщызэхашэрэм ехылабэ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2010-рэ илъэсым бэдзэогъум и 28-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм чыплэ референдумыр зэрэщызэхашэрэм ехылабэ» зыфиорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм чыплэ референдумыр зэрэщызэхашэрэм ехылабэ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхъуагъэхэр, 2004, N 4; 2007, N 7) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 24-рэ статьям:

а) иа 1-рэ Iахь иапэрэ гушыгъэхуыгъэ ыуж мыщ фэдэ гушыгъэхуыгъэ хэгъэхьогъэнэу:

«Чыплэ референдумым голосовать зычашырэ мафэмрэ Урысые Федерацием ихэдзынхэм иреферендум голосовать зачашырэ мафэмрэ зызэтефэхкIэ, открепительнэ удостоверениехэмкIэ ахэм голосовать ащашынуу федеральнэ законхэм къащыдэлъытагъэ зыхьукIэ, чыплэ референдумым хэлажэрэм ипалгъэ къэмысызэ (голосованиер щыIэнкIэ

мэфэ 15 къэнэжыгъэу) открепительнэ удостоверениехэр къызытырэ комиссиер зычIэт унэм голосовать щыIын ылъэкIышт.»;

б) я 3-рэ Iахьым гушыгъэху «джащ фэдэу чыплэ референдумым хэлажэу ипалгъэм къыпэу зиголос зытыгъэм иIэпэкIадзи чIэтын фае» зыфиохэрэр хэгъэкIыжыгъэнхэм;

в) я 8-рэ Iахьыр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«8. Участкэ комисиим бюллетеньхэр къызыIэ-кIэхэрэ нэуж чыплэ референдумым хэлажэхэрэм яспискэ чыплэ референдумым хэлажэхэу чыплэ референдумым икомиссие зычIэт унэм ипалгъэм къыпэу зиголос щызытыгъэхэм алъэкъуацIэхэм апэчIынатIэу «Ипалгъэм къыпэу голосовать ышIыгъ» алошъ щытыратхэ. Чыплэ референдумым хэлажэрэм участкэ комиссиер зычIэт унэм ипалгъэм къыпэу голосовать зыщыIыкIэ, ащ фэдэ гушыгъэхэр бюллетень къараты зыхьукIэ чыплэ референдумым хэлажэхэрэм яспискэ щыратхэх.»;

2) я 27-рэ статьям ия 16-рэ Iахь иапэрэ гушыгъэхуыгъэ хэт гушыгъэху «чыплэ референдумым хэлажэхэрэм яучасткэ комиссие» зыфиохэрэм ауж гушыгъэху «(ипалгъэм къыпэу голосованиер участкэ комиссиер зычIэт унэ закъом зыщызэхашэкIэ — чыплэ референдумым хэлажэхэу участкэ комиссиер зычIэт унэм ипалгъэм къыпэу голосовать щызышIыгъэхэм япчъагъэ къагъэлъагъо)» зыфиохэрэр хэгъэхьогъэнхэм.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ иIэ зыхьурэр

Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфипшI зытешIэкIэ мы Законом кIуачIэ иIэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
шышхъэIум и 9, 2010-рэ илъэс
N 377

Адыгэ Республикэм и Президент и Указ

ЗэреджэштхэмкIэ эзэгъыныгъэхэр зэдашыхэзэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъу пае кадрэхэр гъэхъазырыгъэнхэм ехылабэ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъу ехылабэ» зыфиорэм тегъэпсыхьагъэу **унашъо сэшIы:**

1. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо органрэ Урысые Федерацием игражданинрэ зэреджэштхэмкIэ эзэгъыныгъэ зэрэзэдашышттым ехылабэгъэ Положениер ухэсыгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъу пае кадрэхэм ягъэхъазырын фэгъэзэгъэшт икъэралыгъо орган зэхашэфэ нэс Адыгэ Республикэм

и Президентрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие мы Iофым фэгъэзэгъэнэу.

3. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет:

1) Адыгэ Республикэм къэралыгъо граждан къулыкъу нэужым зэрэшахьыжышттым къыпкъырыкIыхэзэ, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо органрэ Урысые Федерацием игражданинрэ егъэджен IофымкIэ зэдашыштт эзэгъыныгъэр зыфэдэшттыр ухэсыгъэнэу;

2) Адыгэ Республикэм къулыкъу зэрэшахьыжышттыр къыдэлъытагъэу эзэгъыныгъэ зэдэзышIыгъэхэм ахьцэ тедзэу аратыштыр ыкIи ар зэралэклагъэхашт шыкIэр гъэнэфэгъэнэу.

4. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Указым кIуачIэ иIэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
шышхъэIум и 11, 2010-рэ илъэс
N 87

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ «Хэужьыныхъэгъэ жъэжъые уз зилэхэм транспортымкIэ агъэфедэшт ахьцэ мазэ къэс ятыгъэныр» зыфиорэ фэIо-фашIэмкIэ иадминистративнэ регламент ухэсыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 143-р зытетэу «Къэралыгъо пшъэрлыхэм ягъэцэкIэнкIэ административнэ регламентхэр зэраухэсыхэрэ шыкIэм ехылабэ» зыфиIоу 2007-рэ илъэсым шышхъэIум и 13-м къыдэкIыгъэм диштэу **унашъо сэшIы:**

1. Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ «Хэужьыныхъэгъэ жъэжъые уз зилэхэм транспортымкIэ агъэфедэшт ахьцэ мазэ къэс ятыгъэныр» зыфиорэ фэIо-фа-

шIэмкIэ иадминистративнэ регламент ухэсыгъэнэу.

2. Министрэм игуадзэу Т.Н. Галактионовам мы къыкIэлъыкIохэрэм тэрэзэу алъыплъэнхэм ыналэ тыригъэтынэу.

3. Къэбар-правовой отделым (О.В. Долголенкэм):
— АР-м IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайт, гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ къыдэкIырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм изаконодательствэ зэхъуагъэхэр» зыфиорэм мыр къыхаригъэутынэу;

— Урысые Федерацием и субъектхэм янормативнэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пае УФ-м юстициемкIэ и ГъэIорышIаплэу АР-м щылэм мыр Iэклигъэхъанэу.

4. Мы унашъом иуплэкIун сэ сшхъэкIэ зыфэсэгъазэ.

Министрэм иапэрэ гуадзэу А.А. ЛЪЭЦЭРЫКЪУ
къ. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 29-рэ, 2010-рэ илъэс
N 228/9

Адыгэ Республикэм ЮфшIэнымрэ социальнэ хэъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм ЮфшIэнымрэ социальнэ хэъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ «Радиацием зэрар зэрихыгъэ цыфхэм ахъщэ компенсации аIэкIэгъэхъэныр» зыфиIорэ фэIо-фашIэмкIэ иадминистративнэ регламент ухэсыгъэным фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 143-р зытетэу «Радиацием зэрар зэрихыгъэ цыфхэм ахъщэ компенсации аIэкIэгъэхъэныр» зыфиIоу 2007-рэ илъэсым шышъхъэIум и 13-м аштагъэм диштэу **унашъо сэшIы:**

1. Адыгэ Республикэм ЮфшIэнымрэ социальнэ хэъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ «Радиацием зэрар зэрихыгъэ цыфхэм ахъщэ компенсации аIэкIэгъэхъэныр» зыфиIорэ фэIо-фашIэмкIэ иадминистративнэ регламент гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Министрэм игуадзэу Т.Н. Галактионовам мы кыкIэлъыкIохэрэм тэрэзэу альпыплъэнхэм ыналэ тыригъэтынэу.

3. Къэбар-правовой отделым (О.В. Долголенкэм):
— АР-м ЮфшIэнымрэ социальнэ хэъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайт, гъэзетхэу «Советскэ Адыгемирэ» «Адыгэ макъэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ кыдэкIырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм изаконотательствэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиIорэм мыр кыхаригъэутынэу;

— Урысые Федерацием исубъектхэм янормативнэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пае УФ-м юстициемкIэ и ГъэIорышIапIэу АР-м щыIэм мыр IэкIигъэхъанэу.

4. Мы унашъом иуплъэкIун сэ сшъхъэкIэ зыфэсэгъазэ.

Министрэм иапэрэ гуадзэу А.А. ЛЪЭЦЭРЫКЪУ кь. Мыекъуапэ, бэдзэогъум и 29-рэ, 2010-рэ илъэс N 228/12

Адыгэ Республикэм ЮфшIэнымрэ социальнэ хэъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм ЮфшIэнымрэ социальнэ хэъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ «Радиацием зэрар зэрихыгъэ цыфхэм удостоверениехэр ятыгъэнхэр» зыфиIорэ фэIо-фашIэмкIэ иадминистративнэ регламент ухэсыгъэным фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 143-р зытетэу «Радиацием зэрар зэрихыгъэ цыфхэм удостоверениехэр ятыгъэнхэр» зыфиIоу 2007-рэ илъэсым шышъхъэIум и 13-м аштагъэм диштэу **унашъо сэшIы:**

1. Адыгэ Республикэм ЮфшIэнымрэ социальнэ хэъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ «Радиацием зэрар зэрихыгъэ цыфхэм удостоверениехэр ятыгъэнхэр» зыфиIорэ фэIо-фашIэмкIэ иадминистративнэ регламент ухэсыгъэнэу.

2. Министрэм игуадзэу Т.Н. Галактионовам мы кыкIэлъыкIохэрэм тэрэзэу альпыплъэнхэм ыналэ тыригъэтынэу.

3. Къэбар-правовой отделым (О.В. Долголенкэм):
— АР-м ЮфшIэнымрэ социальнэ хэъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайт, гъэзетхэу «Советскэ Адыгемирэ» «Адыгэ макъэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ кыдэкIырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм изаконотательствэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиIорэм мыр кыхаригъэутынэу;

— Урысые Федерацием исубъектхэм янормативнэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пае УФ-м юстициемкIэ и ГъэIорышIапIэу АР-м щыIэм мыр IэкIигъэхъанэу.

4. Мы унашъом иуплъэкIун сэ сшъхъэкIэ зыфэсэгъазэ.

Министрэм иапэрэ гуадзэу А.А. ЛЪЭЦЭРЫКЪУ кь. Мыекъуапэ, бэдзэогъум и 29-рэ, 2010-рэ илъэс N 228/13

Адыгэ Республикэм ЮфшIэнымрэ социальнэ хэъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм ЮфшIэнымрэ социальнэ хэъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп зауIэмэ зыщыпсэухэрэ унэм ыкIи коммунальнэ фэIо-фашIэхэм атефэрэ ахъщэр афэтыгъэныр» зыфиIорэ фэIо-фашIэмкIэ иадминистративнэ регламент ухэсыгъэным фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 143-р зытетэу «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп зауIэмэ зыщыпсэухэрэ унэм ыкIи коммунальнэ фэIо-фашIэхэм атефэрэ ахъщэр афэтыгъэныр» зыфиIоу 2007-рэ илъэсым шышъхъэIум и 13-м аштагъэм диштэу **унашъо сэшIы:**

1. Адыгэ Республикэм ЮфшIэнымрэ социальнэ хэъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыф куп зауIэмэ зыщыпсэухэрэ унэм ыкIи коммунальнэ фэIо-фашIэхэм атефэрэ ахъщэр афэтыгъэныр» зыфиIорэ фэIо-фашIэмкIэ иадминистративнэ регламент ухэсыгъэнэу.

2. Министрэм игуадзэу Т.Н. Галактионовам мы кыкIэлъыкIохэрэм тэрэзэу альпыплъэнхэм ыналэ тыригъэтынэу.

3. Къэбар-правовой отделым (О.В. Долголенкэм):
— АР-м ЮфшIэнымрэ социальнэ хэъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайт, гъэзетхэу «Советскэ Адыгемирэ» «Адыгэ макъэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ кыдэкIырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм изаконотательствэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиIорэм мыр кыхаригъэутынэу;

— Урысые Федерацием исубъектхэм янормативнэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пае УФ-м юстициемкIэ и ГъэIорышIапIэу АР-м щыIэм мыр IэкIигъэхъанэу.

4. Мы унашъом иуплъэкIун сэ сшъхъэкIэ зыфэсэгъазэ.

Министрэм иапэрэ гуадзэу А.А. ЛЪЭЦЭРЫКЪУ кь. Мыекъуапэ, бэдзэогъум и 29-рэ, 2010-рэ илъэс N 228/14

Адыгэ Республикэм ЮфшIэнымрэ социальнэ хэъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм ЮфшIэнымрэ социальнэ хэъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ «ДзэкъулыкъушIэхэм ащыщхэу хэкIодагъэхэм яунагъохэм арысхэм яунэе унэхэм ягъэцэкIэжъын пэлухъащт ахъщэр ятыгъэныр» зыфиIорэ фэIо-фашIэмкIэ иадминистративнэ регламент ухэсыгъэным фэгъэхъыгъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 143-р зытетэу «ДзэкъулыкъушIэхэм ащыщхэу хэкIодагъэхэм яунагъохэм арысхэм яунэе унэхэм ягъэцэкIэжъын пэлухъащт ахъщэр ятыгъэныр» зыфиIоу 2007-рэ илъэсым шышъхъэIум и 13-м аштагъэм диштэу **унашъо сэшIы:**

1. Адыгэ Республикэм ЮфшIэнымрэ социальнэ хэъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ «ДзэкъулыкъушIэхэм ащыщхэу хэкIодагъэхэм яунагъохэм арысхэм яунэе унэхэм ягъэцэкIэжъын пэлухъащт ахъщэр ятыгъэныр» зыфиIорэ фэIо-фашIэмкIэ иадминистративнэ регламент ухэсыгъэнэу.

2. Министрэм игуадзэу Т.Н. Галактионовам мы кыкIэлъыкIохэрэм тэрэзэу альпыплъэнхэм ыналэ тыригъэтынэу.

3. Къэбар-правовой отделым (О.В. Долголенкэм):
— АР-м ЮфшIэнымрэ социальнэ хэъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайт, гъэзетхэу «Советскэ Адыгемирэ» «Адыгэ макъэмрэ», джащ фэдэу мазэм зэ кыдэкIырэ сборникэу «Адыгэ Республикэм изаконотательствэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиIорэм мыр кыхаригъэутынэу;

— Урысые Федерацием исубъектхэм янормативнэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пае УФ-м юстициемкIэ и ГъэIорышIапIэу АР-м щыIэм мыр IэкIигъэхъанэу.

4. Мы унашъом иуплъэкIун сэ сшъхъэкIэ зыфэсэгъазэ.

Министрэм иапэрэ гуадзэу А.А. ЛЪЭЦЭРЫКЪУ кь. Мыекъуапэ, бэдзэогъум и 29-рэ, 2010-рэ илъэс N 228/11

Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэкIэ и Комитет иунашъу

Чыгу Iахъыр цыф псэупIэу къуаджэу Мэфэхъаблэ игъунапкъэхэм ахэгъэхъэныр ехъылагъ

Муниципальнэ образованиеу «Кировскэ къоджэ псэупIэр» зыфиIорэм иапэ зыкызырэтфигъэзагъэм, Федеральнэ законэу N 191-р зытетэу «Урысые Федерацием къэлэгъэпсынымкIэ и Кодекс кIуачIэ иIэ шIыгъэным ехъылагъ» зыфиIоу 2004-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 29-м аштагъэм атетэу **унашъо сэшIы:**

1. Чыгу Iахъхэу «мэкъумэщ мэхъанэ зилэ чыгухэр» зыфиIорэ купым хахъэхэрэр:

1) кадастрэ номерэу 01:04:5402001:635-р зилэр, квадратнэ метрэ 578965-рэ хъурэр, Адыгэ РеспубликэмкIэ Мыекъопэ районым икъутырэу Северо-Восточные сады ылъэныкIэ км 1,9-кIэ Iудзыгъэр, мэкъумэщ гухэлъхэм апае агъэфедэным ифитынгъэ зыфыряIэр;

2) кадастрэ номерэу 01:04:5402001:433-р зилэр, квадратнэ метрэ 316094-рэ хъурэр, Адыгэ РеспубликэмкIэ Мыекъопэ районым икъутырэу Северо-Восточные сады ылъэныкIэ км 2,5-кIэ Iудзыгъэр, мэкъумэщ гухэлъхэм апае агъэфедэным ифитынгъэ зыфыряIэр

Адыгэ Республикэм и Мыекъопэ район хэхъэрэ муниципальнэ образованиеу «Кировскэ къоджэ псэупIэр» зыфиIорэм икъуаджэу Мэфэхъаблэ игъунапкъэхэм ахэгъэхъэныр.

2. Мы унашъом иа 1-рэ ыкIи ия 2-рэ пунктхэм зигугъу къашIырэ чыгу Iахъхэр цыфхэр зыщыпсэушIтхэ унэхэм яшIынкIэ гъэфедэгъэнхэу.

3. ЗыкIатхэхэрэм ыуж мэфитфым бламыгъэкIэу мы унашъом икопие амыгъэкощырэ мылькумкIэ кIэра-лыгъо кадастрэм зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм пае

учет зышIынэу щыт федеральнэ органыр кIэтхэным пае IэкIагъэхъанэу.

4. ЗыкIатхэхэрэм ыуж IофшIэгъу мэфэ 30-м кыкIоцI мы унашъом икопие муниципальнэ образованиеу «Кировскэ къэлэ псэупIэр» зыфиIорэм иадминистрацие IэкIэгъэхъэныр.

5. Мы унашъом игъэцэкIэн зэрэкIорэм иуплъэкIун сэ сшъхъэкIэ зыфэсэгъазэ.

6. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Комитетым итхъаматэу О.И. БАКЛАНОВА кь. Мыекъуапэ, шышъхъэIум и 4, 2010-рэ илъэс N 4

(Кызыкълэтыкlorэр Юныггом и 14-м ит).

...Кошхьабл нэмыщмэ зи аклэимы-гъэхъанэу зегъэхъазыры. Тгуапсэ кыкълэу Армавиркълэ клорэ трубопрово-дыр колхозникхэр ратэкьуллагъэу кычларагъэтлыкы. Лабэ телъ гъучл лъэмыджэу я XX-рэ лэшлэгъум ипэуб-лэм пачыхъэм тыраригъэлъхъэгъагъэр къэгъэуагъ, мэшлукъуогу рельсхэр ты-ратхыгъэх, шпалхэр эффэдитлоу ээпат-хыгъэх, элеваторы агъэстыгъ, рай-больницэм зэрэлэзэхэрэ аппаратурэу члэтыгъэхэр зэхакъутагъэх, лэжыгъэу, хэтэрыклхэри зэрахэтхэу, станцием те-ллыгъэр тыгъугъэкълэ йуащыгъ, Лабэ ха-тэкъуагъэри бэ. Колхозым имылькы цыфмэ зэбгырахыгъ — лэжыгъи, мэли, ши, чэм лэхъогъуи къагъэнагъэп. Райкомымрэ райисполкомымрэ ялофы-шлэхэр, анахъэу лэшхъэтетхэр парти-занхэу, Мыекъопэ лъэныкъомкълэ мэзым хъажажыгъэх — пащи цылэжэп, хабзи цылэжэп.

Нэмыщхэу Армавир дэжъ шызэуагъэ-хэри бэ рамыгъэхъэу къэсыгъэх. А гъучл лъэмыджышхоу краснэхэм акъутагъэр ыныбэ егъэзыгъэу Лабэ зэрэхэлъэу, ащ ыбгъукълэ понтон лъэмыдж шъуам-бгъо кытыралъхыи, шъхъафитхэу, зэутэкълэ-къызэутэкълэжъ хэмытхэу псыхъом къызэпырыклхи, адыгэ члыгу зэжъум къызэрэтэкъуагъэх. Кошхъаблэ ащ фэдизэу ахэр ыгъэгумэкълэшты-гъэхэп. Ащ стратегическэ мэхъанэ зэрымилэр ахэм дэгъоу ашлэщтыгъ. Мыекъуап ары ахэр апэрэу зыфэягъэ-хэр, псынклэу ар аштэ ашлоигъуагъ. Къалэм пэмыкыжъэу нефть зэрэщылэр яразведкэ дэгъоу ышлэщтыгъ. Арыти, Кошхъаблэ мотоциклэхэм атесхэу джау зы куп дахыи, къапэуцужьын дэз ащ зэрэдэмылгыр къызашлэм, ахэми Мыекъуапэкълэ агъэзагъ. Дэзшхор зэрэ-зэхэтэу Блащепсынэкълэ клуи, бгым дэ-кълуайи, самолетхэр ыпэ итхэу еужьыр-хэу гъогу клэкълэу агъэнэфагъэм занклэу техъагъ...

... Ар зыхъугъэ мафэм бэ темышлэу Батырбий ядэжъ къэкложыгъ. Быныр лэплкьорэгъэу, гушломэ, куозэ кы-пэгъоклыгъ: хэт мэгушлэ, хэт мэгы, нэпс гушлуагъор кырагъэтэкбохы. «До тинасыпа!», «До тыбгъэгъушуй!», «А тиклал, а ти Батырбий!», «Сыдзу ты-насынышлуа!», «Мы тэ Тхъэм кыт-фишлагъэр!», — шъхъадж кылорэри, къэзылорэри зэхэпшыкълэны умылэкълэ-нэу, зым кылорэр адрэм зэхимыхъжэу унагъом куо-хъаум зыкышылэтыгъ, хэти ежъ игушлуагъо нахъ лъэшэу кыгъэлъагъо шлоигъу, зы унэм екълышъ, адрэ унэм макло, а зыр ыжэ дэмыклэу: «А тинасып, сыдзу сыбгъэгъушуй». Гъунэгъухэми къызэхъахы, ахэри гъусэ къафэхъугъэх. Ным ыпхъу релэ зэпыгъ: «А сипшъашъ, мо ланэм зыгорэ кы-тегъэуцу», ау пшъашъэм зи зэхихэрэп — ышы ыпшгъэ ишлагъ.

Аузэ, тлэкълэу лэсэжыгъэх, ланэри къашыгъ, ащи халэхэу рагъэжъагъ, гушлылэри къахъагъа. Джырэ нэс хэти гу лымытагъэу Батырбий дэзклэлэ щыгъынэу щыгъым еплыхъэ зэхъум, ежъ кылуагъ: «Мыр нэмыц шъуаш. Гъэрэу тызаштэм, ядзэ сыхъагъ, сыкырафэкълэу сыхэтэны нахыи лашэ слыгъэу сызэомэ нахышлу» слуй.

... Зэкълэри рэхъат къэхъугъэх, унэм клым-сымыр кыиуцагъ. Алощтыр ашлэрэп, джа зызэраушгъэфыгъэу шы-сых. Джауштэу такъикъ зытлущ клуа-гъэу ягъунэгъоу, мазэкълэ узэкълэбэжъмэ зиклалэ хэклодагъэу, фашистмэ къа-уклыгъэу хъадагъэ зилагъэр, Гошнэф, ыгу зыгъэузырэ нэшхъэягъор кы-телунокълэу, нэмыц шъуашэр зыщыгъэу ыпашхъэ исым шъхъэихыгъэу ыкли теубытагъэ хэлъэу кыеупчылъгъ: «Къало, Батырбий, а лашэмкълэ хэтэ узэзэон угу хэлъыгъэр, нэмыцхэр ара, хъауми тэ тибыхэр ара?» Джэуапэу кытыжъыш-тым ежэхэу зэкълэми Батырбий дэжыклэ загъэзагъ. Ау Батырбий ышхъэ еуфэ-хыгъэу шысыгъ.

Шысхэм мо зы хылыгъэ горэ къашъ-хъащыгъолъхъагъ. Зыми зи кымылоу ыкли шхэнри зэпагъэугъэу шысхэ зэ-

хъум, ишъыпкъэми ипчылэми къэшлэ-гъуаеу мэкълэ-маклэу кылуагъ: «Кло, адэ сыдзу пшына чыплэ зэжъу узифэкълэ умышлэн шылэп, пшхъэ зыгорэуштэу кыыхэпхыжъын фэе, псэр лэшлуба?!» Зурэ, Батырбий ышпыхъу, ащ кыпи-дзэжыгъ ымакъэ гушлор кыыхэщэу: «Сэ ежъми тэри тинасып кыыхыгъэу сэлэ псаоу, ыпсэ пытэу, мысэкъатэу дзэм кызырэхэкълэжыгъэр. Мары Аскэрбий тыдэ шы, икьэбери сыди кълэурэп, хэклодагъа е гъэры хъугъа, къашлэ, къэкложына, къэмыкложына, ар Тхъэм илоф. Сэ сэгъушлэ, сызыгъэгъушлорэри шъуинэрылгъэу».

Ащ фэдэ кызыхъулэгъэ унагъом зэ-

ЗЭШИТІУ

Къуныжъ Мыхъамэт

Повесть

рэчылэу рэгъушлэ, зэфэшъхъафхэр алох, зым Батырбий егъэмысэ, икьэкложы-клэ кыгурылорэп: «Ар тауштэу хъуна, хэгъэгур къэуухъумэнэу удэклыгъэу, узэзэонэу узпэгъоклыгъэ пшым ишыгъын пшыгъэу а заом узгъэкълуагъэхэм уакъы-хъажажыныр?», — ело. Адрэми ащ дырегъаштэ. Дезымыгъаштэу зырыз-хэри къахэкълых.

Сыдми, а къэбарым тегушылэхэу, агъэунэшклоу пылыфэхэкълэ, мыдкълэ — районми къуаджэми пыеу къэкълуагъэхэм клэу хабзэр, яхабзэу кызыдахыгъэр, шагъэуцуныр рагъэжъагъ. Нэмыц ко-мендантэу къагъэкълуагъэм, къэзы-ухъумэрэ дзэкълэлэ улэшыгъэхэр зигъу-сэм, а «хэбзакълэм» дезыгъаштэхэрэп спискэ шлыгъахэу ылыгъыгъ, къашлэ о ар фэзыгъэхъазырыгъэри езытыгъэри, зэкълэ ышлэщтыгъ мы чыплэм егъашлэм исыгъэм фэдэу. Ахэр къаригъаштэмэ (ежъ-ежырэу къаглохэрэри къахэкълэ-щтыгъэх), лэнатлэхэр аритыгъэ, уахтэр джау сыдми ымыгъаклоу, лэпылэгъухэр ыгугъоигъэх. Батырбий ахэм ахъуцагъ, лэнэтлэхуи ыпшгъэ илъ хъугъэ: рай-онымкълэ полицаймэ яуправление на-чальник фашыгъ, офицерыцлэри кы-фаусыгъ.

Нэмыц командованием унашъоу кы-фишлырэм елытыгъэу, ипшъэрылхэм ягъэцэкълэн Батырбий ишъыпкъэу ыуж ихъагъ...

Апэрэ лъэбэкъур совет хабзэм ило-фышлэщтыгъэ коммунистхэу районным зызгъэбылгъэу кынагъэхэм якыхъэгъэ-щын ыкли ахэм ялоф шлэгъэныр ары. Бзэгъу кыфэзыхыщтыгъэри, ыубытхэу ыгъэтлысхэрэм аклэкигъэтлысхъашт къумалхэри ыгъэнэфагъэх. Ыкли анахъ пыишхоу ылытэхэу адыгэ ллитлурэ урыс ллитлурэ зы бзылфыгъэ яфянэу ыгъэтлысыгъэх. Шипллыр зы камерэм ригъэтлысхъагъэх. Зы адыгэллэу япллэ-нэрэр къумалыщтыгъ. Нэмыщмэ лаехэр къариуаллэ фэдэу ышлымэ, адрэхэр кыыхыгъэгъушылэхэзэ, пыйхэм апае мыхъунэу къалуагъэр допросым защэ-клэ, полицаймэ афилотэжыныу, бзэгъу афихыныу. Лыхэм къаупчылхэ зы-хъукълэ, ар мафэми, чэщныкъоми, пчэ-дыжыми тэфэщтыгъ, ыпэрэпшлэу мыд-рэр (Къадыр ыцлагъэр) аштэи, кыугъо-игъэр, къаригъэлуагъэр афилуатэщтыгъ. Зэряупчылщтыгъэр, зэрагъэмысэщтыгъэр алэкълэхъагъэхэу зырызэу ашэщтыгъэх. А къащагъэр мышхагъэу, ныбэ нэкълэу, щытын ымылгъэкълэу апашхъэ рагъэуцо, агъэтлысырп. Къеупчлырэр Батырбий, илэпылэгъурэ тхакломрэ кыгосых. Ешхэ-ешъом, джэгум здыщылэгъэхэу яшлугъу, аркъымэр къалуехы. Упчлэу а къащагъэми адрэхэми аритыхэрэр зэкълэ зэфэдэх, мэхъанэ аклоцылгъэп, зи къарыкълэрэп:

— Укоммунистба, партым уфэлэжъа-гъэба?

— Сыкоммунист ыкли партиеме сы-фэлэжъагъ, — ерагъэу ыжэ кыдэкълэ.

— Адэ... ашыгъум, — упчлэу кы-риты шлоигъор кыфызэпыгъафэрэп, — кълэуат ашыгъум...

Ауштэу упчлэу кытыщтыр кыфэ-мылоу, кыфэмыгъотэу, ынэ кыфыри-гъэкълэу кыжжэхаллэ зэхъум, зэупчлы-хэрэ Асхъад мэкълэ-маклэу кыжжэдэкълэгъ:

— Къызгурылорэп, сыда къэслонэу узыфаер?

Ар зызэхехым, «начальникир» къэ-губжыгъ, ынэгъу плыжъэу кызэкълэ-нагъ:

— Что это такое? Кто кого допра-шивает — я тебя или ты меня?

— Кло, узыфаер къасшлэ сшло-игъошъ ары, нэмыклэп...

Къэгубжыгъап, кызыщылэтыгъ, илэпылэгъуи мэкъэ лъэшклэ рилоу лэ фишлыгъ:

— Гурыгъалу мыщ кыгуры-мылорэр!

Лэпылэгъур кызыщылэти, коридорым тетхэу пчъэм лутыгъэ клэлэшхуитлоу улэшыгъэхэм къаджагъ:

— Мыщ гурыжъугъалу узэрэ-гушылэн фаер! — командэ аритыгъ.

Полицай клэлитлум Асхъад аубыти, кабинетым рашыгъ. Шагум дэт унэ нэкълым рашы, зырагъэупцлэныгъ, ку-шеткэу итым тырагъэгъуалъхыи, утын хылыгъэр даублагъ: клэпсэ лужъу щыхъагъэкълэ ыкълэб пцланэ еох, мэгыр-зы, мэщлэу... Лым зи кымыложыи зэхъум, язырэм гушхоньгъэ хэлъэу игъу-сэ релэ: «Кыгурылуагъ ащ узэрэ-гушылэн фэе бээр». Иджэнэ-майкэ далыгъэу къалэти, ыкълэб утын ужэу фашыгъэм лъыр кыпхырижъэу, зэпалыгъэу альэшъуи камерэм радзэ-жыгъ. Лъэу улагъэхэм кыарычгыгъэр игъусэхэм фалэкълэжыи, зыгорэхэри кырапхэкълэ фэдэу ашлэ, агъэгъо-лыгъ. Щэлэу, гырзэу чэщ-мэфитло къэ-тэджын ымылгъэкълэу шылыгъ, «псы» ыломэ, ратэу, дэлэпылэхэзэ рагъашъоу. Етланэ кызышлэтысхъагъ, тлэкълэ-тлэкълэу ылыи кытеуцожыгъ.

Адрэ камерэхэм арадагъэхэри, мыд-рэ нэбгыриплэу а зы камерэм зэдис-хэри зэхэтхэу управлению лощлэнэу илэхэр арагъэгъэцаклэщтыгъ: шыхэр агъашхэщтыгъ, пхъэу агъэстыщтыр, полицайхэр шым тесхэу къаухъумэхэ-зэ, къарагъащтыгъ, арагъэкъутэ-щтыгъ, клымашэр клымэфэ чылытэ, гъэстынышхъабэ ящылгъагъ. Унэхэ-ри атхъаклыщтыгъ, полицайхэм ящазы-мэхэри арагъэлэкълэщтыгъ. Сыдми гъэпсэфыгъо аратыщтыгъэп. Анахъэу зытелунокълэщтыгъэхэр Асхъад. Комму-нистэу ыкли хэку НКВД-м лощлэу фишлагъэу щытыгъэти, бэ рагъэшэ-чыщтыгъ, теухъэхэми, шыцуер фэ-мылгъэкълэжъэу рагъэтхъуми, клэнэ-клалэ ашлэу хъонагъэхэр, гушылэ гуа-охэр раломи хъуштыгъэ. Ос чылым лъэлэд кышлэу хагъэзыхъэуи кы-хэкълэщтыгъ. Лощ хылыгъэу кыфагъо-тыщтыр ашлэщтыгъэп. Ау а къумалэу ахэсыгъэр сымаджэу алоты, ахэм ахагъахъэщтыгъэп, шаплэр ары ана-хъэу зыдагъаглоштыгъэр. Къутырэу Игнатъевскэм шыщ коммунистэу ягъу-сагъэми — Борщов Александрклэ ащ еджэщтыгъэх — джаш фэдэу рагъэшэ-чыгъэр маклэп. Ащ колхозым ипартком исекретарэу лощ ышлагъ. Партизан от-рядэу районным икълэгъэм дыдэкълэнуэ спискэм итыгъ, ау янэ сымаджэр Ла-бинскэ дэс ышпыхъум кыфигъэнэнэу зещэм, ауж къинагъ. Къутырым кы-

зегъэзэжыым, ащ нэмыщмэ зашышлуи-гъэбылгъын ыгу хэлъыгъ, ау чэщым полицайхэр къаглохи, аубытыгъ, спис-кэу ар зыхэтэтыгъэр псынклэу зыгорэм «хэбзакълэр» зыгъэпсыхэрэм алэкли-гъэхъагъ. Джы апэрэ статьяу кыпа-шлэрэр а партизанхэм япхыгъэу, ахэм адэлэпылэу ыкли мыдыклэ, районым, подполонэ командэ цызэхъэщагъэу, ащ ипашэхэм ашыщэу ары. Асхъади а дэ-дэр кыпашлэ. Милицием хэтыгъэхэу районным кынагъэхэм гъэбылгъыгъэкълэ лощ адишлэу алытэ. А купитлуми яшлэшклэ, гухэлъэу мыхэм ялэр зы: зэгъусэхэу, партизанхэу кыушхъэмкълэ зызыгъэзагъэхэри къаготхэу, лашэкълэ къаделэхэзэ, «шъхъафит хэкур зышлыжыгъэхэм «яхабзэ» тырадзыни, пыйхэр рафыжыныхэу ары. Джары а допрос мыухыжъхэри зыкълэшыхэрэр, Асхъади Борщоври хъазаб мыухыжъым зыкълыхагъэтыхэрэр. Къумалыр курор-тым шылэм фэд — ар зэрагъэ-гумэкълэрэ шылэп. Ау япллэнэрэ комму-нистэу Матвейклэ заджэхэрэми ышъо дэлъ кыданэрэп. Ари а стандартэу щыт статьямкълэ агъэмысэ.

Сыдми, а агъэтлысыгъэхэу анахъ щынагъокълэ алытэхэрэм яунагъохэри цагъалэхэрэп, къафамыугупшысыжъэрэ шылэжъэп. Зэ чэщныкъом маклохэщ, «партизанхэр шъогъэбылгъа?» алошъ, унэри шагури зыпырагъэзэжыи, зэ агу рыхын горэ залъэгъукълэ, кум кыра-дзэшъ, къащэ. Клэкълэу къэплон хъумэ, мылькы къафагъэнэжыыгъэп, аунэ-кълэгъэх.

Полицайхэу Батырбий зипащэщты-гъэхэр къэзыгъэуцунхэ шылагъэп — «цлыфыгъ», «адыгагъ», «гуклэгъу» зыфалорэ гушылэхэм къарыкълэрэр, ахэм мэхъанэу ялэр зыфэдэм хэшлыкълэ гори фырылагъэп. Асхъад иунагъо ахъунокълэнуэ ядэжъ кызэкълэхэм, унэ зэбгъэплынэу зи кыыранэгъэп, шъу-ми ипшъашыи ящыгъынхэр, члэгъ-члэлэхэри дыхэтхэу, зэкълэ аштагъ. Ау анахъэу аналэ зытырадзэгъэ пшъэшъэ-жъыер кызыдырамыщлэу къагъэнагъ. Ар апэу Батырбий лэклэмыхъэм псыр кызырапифыщтыр ашлэти, кызэкълэжы-хэм, пшъашъэм икьэбар фалотагъ. «Дэгъу!» — ылуи, лощыр зэрэзэхышэ-щтым егушысысэу ригъэжъагъ. Ыужы-рэ мафэм а къэбарыр кыфэзылотэгъэ полицайм кьеджи рилуагъ: «А тыгъуасэ зыфэллэгъэ пшъашъэм Роз плуагъа ыцлэр? Джа пшъашъэм дэжъ клуи елу: «Ятэ ылыгъэуцунхэу фамэм, неущычхъэ нэс кьэрэкълэу ылуагъ тиначальник». Кызыкълэклэ, о уналэ тегъэт. Садэжъ кызыпшэщтыр сэ кыыослошт». Поли-цай пащэм иприказ зэрилуагъэм тетэу псынклэу адырэм ыгъэцакли кьэкълэ-жыгъ.

Пшъашъэм ятэ передачуу фикхы-щтыр агъэхъазырэу фежъагъэх: зы кьое-хъал гъэгъугъэрэ зы чэтрэ ныр клуи ягъунэгъумэ члыфэу кылихыгъ. Чэтыр агъэжъагъ, натрыф хъаджыгъэ тлэкълэу ялагъэм хашлыкълэ хъатыкъ тэбитлэ агъэ-хъазырыгъ, бжыныи, бжыныи — сыд-ми, ялэр зэкълэ аугъоигъ, лалымэкълэмы изы ашыгъ. Чылэм кыдэкълэхи, район гупчэм клорэ гъогум кытехъагъэх. Янасып кыуыбыти, жэ горэ шыкуаом нахъ имысэу а лъэныкъомкълэу лощу кылуагъ. Лшыр цлыф хъалэлэу кы-члэкли, нымрэ пхъумрэ зыфалогъэ по-лицай управым занклэу рицлэлагъэх. Пасэу клынэсыгъэх, б хъунокълэ джыри сыхъатишлэрэ ныкьорэ шылагъ. Уахъ-тэр зэрагъэкълэщтыр амышлэу, гъучл чэу лъагъэу лутым ыбгъукълэ цыкълэу-цыкълэу кыдырекълэ-дырекълэжыхъэзэ, къэ-лапчээр кызылэуахыгъэу, ащ шыухэр кыдэкълэхэ зэхъум, пчъэм зыракъу-зылэзэу шагум дэхъагъэх. Зэплэхэм, альэгъугъэм кызызэхыгъафэхэ пэтыгъ: кызылэуахыгъэхэр осышхом хэтэу, щыгъын фаби щымыгъэу, мо чылэ-шхом ыгъэкълэзэзэу шэщ дэпкъ кыго-уыгъэр ежъ-ежырэу зэхышлыхъэгъэ ятлэр лэшклэ-лашклэу риупцылэзэ еижъы. Пшъашъэмрэ нымрэ куохэу, гъыхэу рагъэжъагъ, Асхъад дэжыклэ ечъэжъа-гъэх. Ечъалэхыи, аубытыгъэу лэпллэ ра-щэкълэ, ягъын нахы агъэлъэшыгъ. Ар къэлапчээр зэфэзышлыжыхъэрэм кы-залъэгъум къачъэхыи, къатекуохэзэ кыкълэратхыжыи, шагум кыдафы-жыгъэх.

(Джыри кыкълэтыкълэщт).

Лъэхъаным дебгъэштэныр ІэшІэхэп

2009 — 2010-рэ илъэс еджэгъур искусствэхэмкІэ Адыгэ Республикэм иеджапІэхэм зэращыкІуагъэм, лъэхъаным диштэу яІофшІэн зэрэзыхащыттым тыгъуасэ Мыекъяу-нэ щытегушылагъэх. Зыхахъэм искусствэхэмкІэ еджапІэхэм япащэхэр, методикэм пылъ кІэлэгъаджэхэр, нэмыкІхэри кыбрагъэблэгъагъэх.

Адыгэ Республикэм культу-рэмкІэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Нафиса Васильевам ипэублэ гушыІэ кызырэшыхигъэщы-гъэмкІэ, искусствэхэмкІэ респу-бликэ еджапІэхэм кадрэхэм ягъэхъабырынкІэ Іофыгъо гъэнэ-фагъэхэр ащагъэцакІэх.

ИскусствэхэмкІэ кІэлэцІыкІу еджэпІэ 21-мэ, зы художественнэ еджапІэ, еджапІэхэм якъутэмэ 13-мэ республикэм Іоф шапІэ. Илъэс еджэгъум нэбгырэ 4919-мэ яшІэ-ныгъэхэм ахагъэхъагъ. Къалэхэм яеджапІэхэм -кІэлэеджэкІо 2306-рэ, къуаджэхэм — 2613-рэ ащеджагъ. КІэлэгъэджэ 541-мэ еджапІэхэм Іоф ащашлагъ. Илъэс еджэгъур кІэлэеджэкІо 499-мэ къаухыгъ, а купым шыщэу нэбгырэ 27-рэ искусствэхэмкІэ Адыгэ респу-бликэ колледжым чІэхъагъ. Адыгеим мыгъэ икІыгъэу нэмыкІ къалэхэм яеджапІэхэм нэбгырэ 18 ачІэс.

КультурэмкІэ ыкІи искусств-вэхэмкІэ еджапІэхэм методикэмкІэ я Кабинетрэ АР-м культурэмкІэ и Министертвэрэ зэгъусэхэу зэ-нэкъокъухэр, къэгъэлэгъонхэр, концертхэр, нэмыкІ Іофтхъабзэхэр зэрэзыхащэхэрэр зІукІэм къы-шаІуагъ.

ИскусствэхэмкІэ Адыгэ респу-бликэ колледжэу Тхъабысымэ Умар ыцІэ зыхырым идиректорэу Цун-дышк Нурьет, ИскусствэхэмкІэ Адыгэ республикэ кІэлэцІыкІу еджапІэу Лъэцърыкъо Кимэ ыцІэ-кІэ зэджагъэхэм идиректорэу ШхончбэшІэ Мурат, искусствэ-хэмкІэ кІэлэцІыкІу еджапІэмэ япащэхэу Николай Мироненкэм, КІэдэкІой Фатимэ, Пшыпый Аскэр, Мыгу Светланэ, нэмыкІхэми яеплъыкІэхэм узэгупшысэнуэ ахэлъыр макІэп.

ИскусствэхэмкІэ кІэлэцІыкІу еджапІэхэм ящыкІэгъэ кІэлэгъа-джэхэр афикъухэрэп. Цундышк Нурьет кызырриІуагъэу, ащ фэдэ гумэкІыгъохэр еджапІэхэм яІэ-хэми, ИскусствэхэмкІэ колле-джым ипащэхэр икъоу Іофхэм ащагъэгъуазэхэрэп. Искусствэ-хэмкІэ кІэлэцІыкІу еджапІэу Тэ-хъутэмыкъуае дэтым къэшъуа-кІохэр зыгъэсэщтхэ кІэлэгъаджэ ищыкІагъ, ау ыгъотырэп. Колле-джыр мыгъэ кызыухыгъэхэр ан-самблэ цІэрыІоу «Наймэсым» аш-тагъэх. ЗэрэхъурэмкІэ, кІэлэгъа-

джэмэ ягъэхъабырын шыІэныгъэм нахь пэблагъэу зэхэщэгъэн фае.

ИскусствэхэмкІэ колледжыр кызыухыгъэр Мыекъяупэ кыдэ-

нэжхэ ашІоигъоу бэмэ къаІо. Районхэм арыт еджапІэхэм ахэр бгъэкІонхэ плъэкІышт, ау унэу зы-рысыщтхэм, яфэІо-фашІэхэр зэрагъэцкІэщтхэм, нэмыкІхэми афэгъэхыгъэ упчІэхэр къэтэджых.

Зэнэкъокъухэмрэ гумэкІхэмрэ

Пианинэм, домрэм, гитарэм, нэмыкІ музыкальнэ Іэмэ-псымэхэм апыщагъэмэ язэнэкъокъухэр зэха-щэх, анахь дэгъухэр къахагъэщых. Ар Іоф дэйкІэ тІыгъэтрэп шъхъае, Адыгэ Республикэм тызэрэщыпсэ-урэр кызыдэтІыгъэкІэ, шыкІэ-пщынэм, къамылым, адыгэ пщы-нэм, фэшъхъафхэми афагъасэхэрэр тыдэ шыІэхэ?

ИскусствэхэмкІэ кІэлэцІыкІу еджапІэхэм, колледжым, институ-тым тызыфэе кадрэхэр ащагъэхъа-зырхэрэп. ИскусствэхэмкІэ кІэлэ-цІыкІу еджапІэу Лъэцърыкъо Кимэ ыцІэ зыхырым мыгъэ лъэпкэ кад-рэхэм ягъэхъабырынкІэ еджэгъухэр щызэхашчэнхэу фежъагъэх. Ащ тегъэгъушІо, ау Іофыр зэрэпІыкІо-тэщт шыкІэр тшІэрэпышгъ, еджа-пІэр тинэплэгъэу идгъэкІыштгэп.

ИскусствэхэмкІэ еджапІэхэм якІэлэгъэджэ анахь дэгъухэр зы-хэлэжэгъэхэ зэнэкъокъур Мые-къуапэ гъэшІэгъонэу щыкІуагъ.

ТекІоныгъэм ия 65-рэ илъэс фэ-гъэхыгъэ сурэт-хэм якъэгъэ-лъэгъони тигъэ-гушІуагъ. Іоф-шІэгъэ дэгъухэр щымыІэхэу тІо-ррп. Неушрэ ма-фэр нахьышІу хъунэу тыфаешгъ,

гъэшІэгъон шыгъэнхэм, темати-кэм зэхъокІыныгъэхэр фэшІы-гъэнхэм, къуаджэхэм адэс кІэ-лэцІыкІухэр искусствэм нахь куоу фэгъэсэгъэнхэм, нэмыкІхэми атегушылагъэх. ИскусствэхэмкІэ кІэлэцІыкІу еджапІэхэу Адыгэ-къалэрэ Гъобэкъяуэрэ адэтхэм япа-щэхэу Мыгу Светланэрэ Тхъар-къохъо Юрэрэ кытІуагъэм къы-хэдгъэщырэр гъэсэнэгъэр шы-

тигумэкІхэм шъхъэихыгъэу та-кытегушыІэ.

ИскусствэхэмкІэ еджапІэхэм якІэлэгъаджэхэм ялэжъапкІэ изы-тет, адыгэ художественнэ культурэр еджапІэхэм нахьышІоу ащы-зэрагъэшІэн зэрэфаер, методикэм ыльэныкъокІэ икъоу зэхэмыфигъэ Іофыгъохэр зэрэщыІэхэр кІэлэ-егъаджэмэ кытІуагъатэу къыхэкІы. Методикэм ехылаІагъэмэ, кІэлэ-егъаджэр зэрэбгъэгъозщыр хэта нахьышІоу кытІэзыІоштыр?

ЕплъыкІэ зэфэшъхъафхэр шы-Іэхэми, Іофым хэкІыпІэ тэрэз кы-фэдгъотын тІыэкІышт. Я ХХІ-рэ лІэшІэгъу тызыхэтыр. Интернетыр еджапІэм зэрэщагъэфедэщтым, пианистхэм язэнэкъокъухэр нахь

Іэныгъэм нахь епхыгъэн, лъэпкэ кадрэхэм ягъэхъабырын къуаджэ-хэм къащэбгъэжъэн зэрэплъэ-кІыщтыр ары.

Адыгэ Республикэм культу-рэмкІэ и Министерствэ иотдел ипащэу Шэуджэн Бэлэ ІупкІэу зІукІэм къыщІоІагъ искусствэхэмкІэ еджапІэхэм якІэлэ-егъаджэхэм яшІэныгъэ иуплъэкІун фэгъэхыгъэ Іофтхъабзэхэр тапэкІи зэрэрагъэкІокІыщтхэр, хэбзэ шап-хъэхэм адиштэу егъэджэныр зэхашчэнымкІэ Къэралыгъо Думэм унашъоу щаштэщтхэм мэхъэнэ ин яІэу зэрэщытыр.

Сурэтхэр зыхахъэм къыщыты-рахыгъэх.

ФУТБОЛ. ЯТІОНЭРЭ КУПЫР

7. «Зэкъошныгъ» — 32
8. «МИТОС» — 31
9. «Беслан» — 30
10. «Энергия» — 29
11. «Ангушт» — 27
12. «Дагдизель» — 26
13. «Динамо» — 25
14. СКА — 22
15. «Таганрог» — 21
16. «Автодор» — 17
17. «Батайск» — 15

Зичэзыу ешІэгъухэр Іоныгъом и 18-м яІэщтых. «Зэкъошныгъэр» Новочеркасскэ щыІукІэщт чІыпІэ командэу «МИТОС» зыфІорэм. ЕшІэгъуи 8 командэ пэпчъ къы-фэнагъ, зэнэкъокъухэр шэкІогъум и 5-м аухыщтых.

Зичэзыу ешІэгъухэр

Мыекъяупэ футбол клубэу «Зэкъош-ныгъэр» зыщэщІэрэ купэу «Къыблэм» хэтхэм зичэзыу ешІэгъухэр Іоныгъом и 12-м яІагъэх. А мафэм Адыгеим икоман-дэ зІукІэгъу иІагъэп.

Апэ ит командэхэм ешІэгъу пэпчъ те-кІоныгъэр къыщыдахынуэ гухэлъхэр яІэх, ау ар зэкІэмэ къадэхъурэп.

Купым хэтхэр зэрешІагъэхэр:

«Ангушт» — «Торпедо» — 3:1, еплъы-гъэр 1500-рэ, «Дагдизель» — «Кавказ-трансгаз» — 0:1, еплъыгъэр 100, «Ав-тодор» — «Черноморец» — 0:3, еплъы-гъэр 500, «Астрахань» — «МИТОС» — 4:2, еплъыгъэр 2000, «Батайск» — «Крас-

нодар-2000» — 0:3, ешІагъэхэп, «Энер-гия» — «Мэщыкъу» — 2:3, еплъыгъэр 500, «Динамо» — «Беслан» — 2:1, еплъыгъэр 1000, «Таганрог» — СКА — 2:1, еплъыгъэр 700.

ЧыпІэу зыдэщытхэр

Іоныгъом и 15-м ехъулІэу командэхэр чІыпІэу зыдэщытхэмрэ очко пчъагъэу яІэмрэ.

1. «Черноморец» — 61
2. «Торпедо» — 55
3. «Мэщыкъу» — 44
4. «Астрахань» — 42
5. «Кавказтрансгаз» — 40
6. «Краснодар-2000» — 35

НэкІубгъом итхэр зыгъэхъабырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбий.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КыдэзыгъэкІырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкэ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэп-къэгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъу-гъэм иамалхэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур.Кре-стьянскэр, 236

Редактор шъхъаІэр

ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зыдэщыІэр:

385000, кь. Мыекъяупэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шъхъаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшгъэдэкІыжъ зы-хыерэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтын-хэмкІэ ыкІи зэІы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІоры-шІапІ, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр **ПИ №10-3892**

Гъээетым къыхиу-тыхэрэм мышгъып-къагъэу къахафэ-хэрэмкІэ къэзыт-хыгъэхэм пшгъэдэ-кІыжъ ахы. Къа-тхэхэрэмрэ гъээе-тым шылажъэхэ-рэмрэ яеплъыкІэ зэтемыфэн ыльэ-кІышт. Гъээет-еджэхэм кыт-фагъэхыерэ тхы-гъэхэр зэхэтфы-хэрэп ыкІи къэ-зытхыгъэхэм аІэкІэдгъэхъа-жыыхэрэп.

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ІОГ», 385000, кь. Мыекъяупэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр

4725

Индексхэр

52161

52162

Зак. 2563

Хэутыным узщыкІэштхэнуэ щыт уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэштхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр 18.00